

NOTULEN van de vergadering van de raad van de gemeente Voorschoten, gehouden op 2 februari 2023 vanaf 20.00 uur.

Voorzitter: mevrouw N. Stemerding, burgemeester.

Griffier: de heer B.J. Urban.

Aanwezige leden: de heer mr. drs. C. Bremmer, mevrouw R.E. de Bruin-Van Alphen, de heren A. Deuzeman, W.J. van Duivendijk en G. van den Ende, mevrouw C.L. Ilić, mevrouw P.T.M. Kortekaas-Warmerdam, mevrouw J.G. van der Krogt, de heren P. 't Lam, B. Lavrijsen en E.M.L.H. Maassen, mevrouw K.S. van Meenen, mevrouw E. Mieremet, de heer M.P.A. van Oostrum, mevrouw M.H.R. Persoon, de heren A.L.R. Posthuma en B.W. Reinke, mevrouw J.C. Schroot, mevrouw H.M. van der Wende, mevrouw P. Wijnen en mevrouw M.J.T. Zoun.

Aanwezige wethouders: de heer P. de Bruijn, de heer C.J. van der Elst en de heer R.J.M. Zoetemelk.

1. Opening, mededelingen en vaststelling agenda

De **voorzitter:** Hierbij open ik de vergadering van de gemeenteraad van Voorschoten van 2 februari 2023. Er zijn geen berichten van verhindering ontvangen.

Bij het vragenuurtje, agendapunt 4, zal de heer Posthuma vragen stellen over de uitbetaling van de energiegrotercompensatie. Die worden bij dezen toegevoegd aan de agenda.

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. We hebben afgelopen dinsdag een informatiebrief ontvangen over het AB-huis. Ik denk dat het heel passend is om daarover gelijk vandaag van gedachten te wisselen in de raad.

De **voorzitter:** Dit is een ordevoorstel om het AB-huis toe te voegen aan de agenda. Ik constateer dat de raad daarmee instemt. Dit wordt toegevoegd als agendapunt 6.5.

De agenda wordt aldus gewijzigd vastgesteld.

De **voorzitter:** De spreektijd is 18 minuten per fractie en 34 minuten voor het college.

2. Vaststellen raadsnotulen van 8 december 2022

De notulen worden ongewijzigd vastgesteld.

3. Lijst van ingekomen stukken voor de gemeenteraad

3.1. Brieven van instellingen of burgers;

3.2. Informatiebrieven van het college van B en W

3.3. Schriftelijke beantwoording van vragen uit de raad

Mevrouw **Persoon** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. Brief 2048 over de ORION-flat wil ik graag bespreken, dus agenderen, in de volgende vergadering van de commissie WRG.

De **voorzitter:** Uw verzoek wordt doorgeleid naar het presidium. Ik verzoek u nog wel om een inhoudelijke toelichting te geven waarom dit moet worden doorgeleid naar de commissie, want dat hebben we zo met elkaar afgesproken. U kunt die toelichting naar de griffie sturen.

De heer **Bremmer** (CDA): Voorzitter. Bij brief 2018 van de Veiligheidsregio Hollands Midden met de reactie op de zienswijze Regionaal Beleidsplan 2024-2027 gaat het mij om de bijlage. Dat is een heel interessant stuk, het Regionaal Risicoprofiel 2023-2026. We leven steeds meer in een risicosamenleving. Mijn voorstel is om dit een keer te bespreken in de commissie Burger en

Bestuur, hetzij apart, hetzij bij Veiligheid, een regelmatig terugkerend stuk. Dat regardeert u als portefeuillehouder. Dat is mijn voorstel en dat stel ik aan het presidium voor.

De **voorzitter**: U wilt graag worden bijgepraat over de risico's die daarin staan. Het is dus meer informatief. Mag ik het zo formuleren dat u eigenlijk vraagt om een thema-avond om daar eerst goed over door te praten?

De heer **Bremmer** (CDA): Ja, prima. Er staan zeven thema's in.

De **voorzitter**: Prima. Dan nemen we dat verzoek voor het beleggen van een informatieavond hierover ook mee naar het presidium.

De heer **Van Oostrum** (CDA): Voorzitter. Het gaat mij om brief 2049 over de kunstcollectie van de gemeente Voorschoten. Die staat nu op zolder. Daar kun je veel mooiere dingen mee doen. Mijn vraag is of we dit een keer kunnen bespreken in de commissie. Dan kunnen we kijken wat we met onze prachtige kunstcollectie kunnen doen.

De **voorzitter**: Prima, ook uw verzoek wordt doorgeleid naar het presidium. Voor iedereen geldt: graag de inhoudelijke toelichting mailen naar de griffie, want dan wordt die in één keer besproken.

Mevrouw **Schroot** (D66): Voorzitter. Naar aanleiding van brief 2031 over de woonwagen: wanneer krijgt die persoon eindelijk uitsluitel over zijn toekomst?

De **voorzitter**: Zal ik uw vraag doorgeleiden naar het college en vragen of er op uw vraag kan worden gereageerd? Bent u daarmee akkoord?

Mevrouw **Schroot** (D66): Ja.

De **voorzitter**: Dan spreken we dat bij dezen af.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Brief 2056 over de zienswijze windturbine Marevisie graag agenderen in de commissie.

De **voorzitter**: Prima, ook dat verzoek nemen we mee naar het presidium en ook graag van u nog een inhoudelijke toelichting erbij.

Met inachtneming van het bovenstaande wordt besloten overeenkomstig de voorstellen tot afdoening.

4. Vragenuurtje en actuele bestuurlijke aangelegenheden

De **voorzitter**: De heer Posthuma heeft vragen over de uitbetaling van de energievergoeding. Zoals u weet, stelt de vragensteller in de eerste termijn de vragen aan de portefeuillehouder. De portefeuillehouder antwoordt, de vragensteller krijgt in een tweede termijn uiteraard de gelegenheid om vervolgvragen te stellen, waarna ook de rest van de raad daartoe gelegenheid krijgt.

- *Uitbetaling van de energievergoeding*

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. Het nieuwe jaar is begonnen. Vele mensen hebben mij al benaderd omdat zij zich aan het einde van het jaar rot geschrokken zijn van de eindafrekening van de energie. Bij velen van hen zijn stress en onrust ontstaan. De rijksoverheid heeft besloten tot energievergoeding voor 2023, wederom van € 1.300. Weer gaat dit niet van een leien dakje. Er is veel onduidelijkheid over wanneer het totale bedrag mag worden overgemaakt. Wel is duidelijk geworden dat de gemeente dit bedrag in twee tranches mag overmaken, te beginnen met € 500. Een aantal gemeenten heeft dit al gedaan of is van plan om dit te doen; denk aan Lingewaard, Den Bosch en Amersfoort. Mijn vraag is eigenlijk heel eenvoudig: is het college bereid om de € 500 voor de energievergoeding nu al over te maken?

Wethouder **De Bruijn**: Voorzitter. Ook Voorschoten is van plan om de € 500 over te maken. We willen niet wachten op de nieuwe wet van 2023. Ons idee is momenteel om de energietoeslag van

2022 op te hogen. Dat is een manier om dit wel alvast te doen. Uiteraard moeten we dat allemaal nog even met de twee andere gemeenten, waaronder Leidschendam-Voorburg, kortsluiten en inregelen. Ik heb in ieder geval meegekregen dat de verwachting is dat er uiterlijk in april, hopelijk natuurlijk eerder, uitgekeerd wordt. Dat is de huidige status.

De heer **Posthuma** (PvdA): Ik wil de wethouder danken voor het goede antwoord. Ik ben blij om te horen dat er enig perspectief is voor de mensen in Voorschoten. Ik heb nog wel een vraag. Is het mogelijk dat de mededeling die u nu heeft gedaan, ook op de website van de gemeente gepubliceerd wordt, zodat alle mensen daarvan op de hoogte kunnen worden gesteld?

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Ik zou de laatste vraag van de heer Posthuma een klein beetje willen aanscherpen en het niet per se tot de website willen beperken. Misschien kan via een persbericht naar buiten worden gebracht dat dit inderdaad het beleid is, zodat mensen daar op verschillende manieren kennis van kunnen nemen.

Wethouder **De Bruijn**: Voorzitter. We hebben het de vorige keer ook gedaan met een persbericht en op de website. Dat gebeurt dus zeker, maar we gaan dat niet meteen doen. We moeten het natuurlijk eerst helder hebben en goed hebben geregeld met Leidschendam-Voorburg. Zodra we dat allemaal weer op één lijn hebben, zullen we dat communiceren.

De **voorzitter**: Ik constateer dat er een toezegging is gedaan: zodra dit is ingeregeld, komt er vanuit het college een actieve communicatie via de website, maar ook via een persbericht. Ook de social media worden meegenomen. Ik constateer dat de raad daarmee instemt.

5. Hamerstuk:

5.1. Wijzigingsverordening toeristenbelasting 2023 (raadsregistratienummer Z/22/071263/325312);

Het voorstel wordt zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

6. BESPREEKPUNTEN

6.1. Reparatie verklaring van geen bedenkingen Leidseweg 104 (raadsregistratienummer Z/18/017706/ 328954)

De **voorzitter**: Op 3 januari 2022 is een omgevingsvergunning verleend voor vijf woningen aan de Leidseweg 104. Daarbij is abusievelijk een procedurefout gemaakt. De zienswijzen tegen de ontwerpverklaring van geen bedenkingen zijn namelijk niet aan de raad voorgelegd. Dit had wel moeten. Dit is hersteld door de zienswijzen alsnog aan de raad voor te leggen. De raad wordt gevraagd alsnog een verklaring van geen bedenkingen af te geven.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Dit proces loopt al een tijdje. De eerste keer dat iets naar de raad werd gestuurd om een verklaring van geen bedenkingen af te geven voor een bouwplan aan Leidseweg 104 was in 2014, bijna tien jaar geleden. Er zijn allerlei redenen waardoor dat zo lang geduurd heeft. Aan sommige redenen kan de gemeente iets doen, aan andere niet. Die discussie wil ik nu niet voeren. Ik wil wel aangeven dat er inmiddels verwachtingen zijn gewekt richting de ontwikkelaar en dat er plannen zijn gemaakt, waardoor je als gemeenteraad nu eigenlijk niet meer met goed fatsoen kan zeggen dat we dit niet doen. Als dit plan nu zou worden ingediend, zou ik dat wél zeggen: dit doen we zo niet. Het plan stamt immers eigenlijk van tien jaar geleden. Dat zie je ook heel erg aan de uitwerking van het plan, want het zijn een aantal dure huizen op een mooie, groene plek. Met de kennis en de woningbouwinzichten van nu zou je daar iets heel anders mee doen, bijvoorbeeld sociale huur erin zetten of eisen dat er meer woningen komen die kleiner en betaalbaarder zouden zijn. Dat gaan we allemaal niet doen, want we hebben verwachtingen gewekt. Behalve dat de goede woningen gebouwd moeten worden, zijn we in Nederland ook gewoon heel hard bezig met de vraag hóé er woningen gebouwd kunnen worden en óf er eindelijk woningen worden gebouwd. In deze situatie denk ik dat we als gemeente maar moeten accepteren dat dit een verouderd plan is en dat we blij moeten zijn dat er woningen gebouwd gaan worden. Maar nogmaals, als de aanvraag nu ingediend zou worden, zou ik een hele andere reactie hebben.

Dan heel kort het proces. Dat blinkt niet uit in duidelijkheid. Ik wil er nu verder niet te veel op ingaan, maar ik denk wel dat we als gemeente moeten evalueren wat er aan onze kant beter had

gemoeten. De communicatie richting de raad is de afgelopen maand ook niet helemaal netjes en zuiver geweest, maar daar gaan we het nog wel even over hebben. Dat had ook beter gemoeten.

Mevrouw **Schroot** (D66): Voorzitter. In grote lijnen kan ik me aansluiten bij de woorden van de SP-fractievoorzitter. Ik ben teleurgesteld, heel erg teleurgesteld, door dit knullige proces. Ik neem u mee in mijn ervaring en mijn perspectief als raadslid. In het voorjaar van 2021 ontvingen we voor de eerste keer de stukken over Leidseweg 104; in 2014 zat ik nog niet in de raad. De stukken werden pas één dag voor de commissiebehandeling gecompleteerd, wat oerervelend is in verband met de voorbereiding. Als gevolg van eerder gedoe rond de nieuwbouw om het Bondsgebouw en omdat het nog coronatijd was, stelde ik schriftelijke vragen met nummer 396, waarin ik vroeg naar de omwonenden. Het antwoord luidde dat er twee bewonersavonden waren gehouden, dat daarmee gelegenheid was gegeven tot participatie en dat de bewoners van de Leidseweg overwegend positief waren over het plan. Ik interpreteerde dat toen zo dat het participatieproces goed verlopen was en ik hoorde geen tegengeluiden van bewoners. Voor ons maakte de gevelverschuiving niet uit. Mijn fractie stemde dus in. Na dat raadsbesluit ontving ik een mail van een omwonende. Er was wél een zienswijze ingediend, maar die zat niet bij de stukken. Ik voelde me door de grond zakken, want mijn besluit over het raadsvoorstel was mede gestoeld op de beantwoording door het college. Allerlei misverstanden en tekortkomingen kwamen vervolgens boven water, die makkelijk hadden kunnen worden voorkomen; vanwege de spreektijd kan ik ze niet opnoemen. In 2022, vorig jaar, is er overleg geweest met de omwonenden. Ik heb daar vraagtekens bij. De bewoners voelden zich gedwongen om een verklaring te tekenen, zodat de gevel iets minder dicht op hun tuin komt. Wat is hier gebeurd? Aan welke kant stond en staat onze gemeente? Geen zin in gedoe met nog een juridisch traject? Hoeveel moeite is er werkelijk gedaan om boven water te krijgen wat de echte reden is om drie bloembakjes niet te willen verplaatsen? Het antwoord is er nog steeds niet. Ik ben er echt niet van overtuigd dat een paar ambtelijke telefoontjes met een parochiemedewerker het eindpunt is van wat we hier kunnen bereiken. Nog een voorbeeld: had de aanwonende even gevraagd om toestemming, zodat wij de getekende overeenkomst konden inzien. Eén telefoontje was genoeg om dat te regelen, zo vertelde zij mij.

Als fractie kunnen wij nu niet tegen het raadsvoorstel stemmen, want daar helpen we niemand mee. D66 is natuurlijk voor het bouwen van woningen en wil dit niet vertragen met een nieuwe gebruikelijke bestemmingsplanprocedure, want dat is het onvermijdelijke alternatief als we een amendement indienen. We willen ook niet het risico lopen dat zo'n procedure slechter uitpakt voor de omwonenden. Het algemeen belang van ons dorp is ook niet gediend met het daarvoor inzetten van onze krappe ambtelijke capaciteit. De raad staat op grote achterstand om dit besluit te sturen, zoals meneer Maassen net zei. Mijn teleurstelling hierover is erg groot. Dank aan de heer Lavrijsen en de heer Deuzeman voor het meedenken over wat we nog wel kunnen doen. Dat heb ik niet in de commissie besproken, maar eerder telefonisch. Na alle procesfouten zie ik het als een morele verplichting ten opzichte van de omwonenden dat het college zich nu eens écht inspant om alsnog meer voor elkaar te krijgen. Zoek uit of er met de juiste persoon van de kerk is gesproken die bevoegd is om besluiten te nemen. Spreek als college bijvoorbeeld zelf met het bisdom, als dat werkt. Want waar is die "njet" op gebaseerd? Doe daar iets mee, zodat de nieuwe woningen op de plek kunnen komen van de bestaande gebouwen, want dat benadeelt niemand, behalve de ontwikkelaar. De wethouder mag zich hier niet zó makkelijk vanaf maken. Alleen na een zorgvuldig proces kunnen het college en de raad met rechte rug een onwelgevallig, goed afgewogen besluit uitleggen aan de inwoners en ontwikkelaars. Dat is nu niet het geval. Met dit dossier kan ik niets anders dan bewoners vertellen dat dit proces ook bij mij een kras in het vertrouwen geeft. Ik kan me niet voorstellen dat de wethouder hier trots op is.

Tot slot stel ik het college één vraag. Daarna verzoek ik om twee kneiterharde toezeggingen. Geef antwoord op de vraag waarom die drie bloembakjes niet verschoven kunnen worden. De eerste toezegging die ik graag wil horen, is: kom persoonlijk in actie als college en span u tot het uiterste in om de nieuwbouw toch nog zo veel mogelijk op de plek van de oude bebouwing te positioneren. De tweede toezegging die ik graag van het college wil horen, is: repareer wat er nog te repareren valt, met name de relaties met alle belanghebbenden. Dit doet u middels een objectieve evaluatie van het proces vanuit het perspectief van alle rollen, van omwonenden tot raadslid en van wethouder tot ontwikkelaar. Zo krijgen we allemaal zicht op wat er beter kan.

De heer **Lavrijsen** (VVD): Voorzitter. Ik kan me in grote lijnen aansluiten bij de vorige twee sprekers. Het is buitengewoon ongelukkig - dat zeg ik met gevoel voor understatement - dat een dossier dat al zo'n tien jaar loopt en waarover in juni 2021 door deze raad een beslissing is

genomen, nu opnieuw moet worden behandeld vanwege procedurele fouten. Dat chagrijn heb ik in de commissievergadering al uitgebreid uitgesproken. Ik heb het idee dat dat breed gedeeld is. Laat ik dat dus niet herhalen, maar het moet echt anders. Het klinkt heel makkelijk om dat te zeggen, maar ik sluit me graag aan bij de oproep van de heer Maassen en van mevrouw Schroot dat het college hier nog eens heel goed zijn licht over laat schijnen. Dat zou me een lief ding waard zijn. Dat is echt nodig. Tegelijkertijd waardeer ik het dat de wethouder in de commissievergadering hiervoor excuses heeft aangeboden en dat er ook een aantal toezeggingen zijn uitgevoerd of in uitvoering zijn. Dat geeft mij in ieder geval wel het gevoel dat die punten serieus worden genomen, maar het blijft toch een beetje een naar gevoel, een gevoel van een rommelig dossier, onduidelijkheid, vaagheid en afspraakjes die weer veranderen. We hebben het allemaal gezien. Dat is inderdaad niet uit te leggen, maar ik ben het ook helemaal met de vorige sprekers eens dat het ook niet is uit te leggen om van nul af aan te beginnen, want bij behoorlijk bestuur hoort ook dat je op een gegeven moment gemaakte afspraken nakomt. Er zijn gewoon afspraken gemaakt waar ook deze raad mee heeft ingestemd. Als er dan kritiek wordt geuit op het college en de hele gang van zaken, moeten we misschien ook als raad de hand in eigen boezem steken, want in 2021 stond dit onderwerp geagendeerd voor de commissievergadering van mei. Bij gebrek aan tijd is dat in één keer doorgeschoven naar de raadsvergadering van juni. Misschien was het iets zorgvuldiger geweest - dat zeg ik ook tegen mezelf - als we destijds toch de moeite hadden genomen om dit in een commissievergadering te bespreken. Dat is in ieder geval het eerste evaluatiepuntje vanaf deze kant.

Al met al lijkt het ons verstandig om hier nu wel mee verder te gaan. De VVD zal het raadsvoorstel dus met pijn in de buik steunen. Ik zal niet afsluiten met de woorden van twee jaar geleden, namelijk dat ik vertrouwen heb in een goed vervolg van het proces, maar gelet op wat het college tot nu toe heeft gedaan, heb ik alle goede hoop dat er uiteindelijk toch een mooi resultaat uit komt.

Mevrouw **Van der Krogt** (GroenLinks): Voorzitter. Er is al heel veel gezegd wat ik ook op mijn lijstje heb staan, maar ik ga toch proberen om het te vertellen. Vanavond wordt ons gevraagd in te stemmen met een reparatie van een besluit uit 2021. Ik was er voor die tijd nog niet zo vaak bij. We hebben indertijd ingestemd met de herontwikkeling van Leidseweg 104. Ook toentertijd was duidelijk dat niet iedereen blij was met deze ontwikkeling. Natuurlijk is het niet ideaal, maar GroenLinks is bang dat het tot op zekere hoogte onvermijdelijk is. Ons dorp is nu in de situatie dat we moeten woekeren met de ruimte. Het is, zoals meneer Maassen al zei, geen aanvraag die we in deze tijd nog zouden doen en misschien zelfs honoreren. Er moeten veel nieuwe woningen komen, terwijl we de kwaliteit van leven en de groene ruimte ook willen beschermen. Dan kom je uit op een soort herontwikkeling, maar dan bouw je meestal toch dicht bij bestaande woningen, met omwonenden die daar ook iets over willen zeggen. Daar zullen we dus rekening mee moeten houden, maar uiteindelijk moet het uit de lengte of uit de breedte komen en zullen er momenten zijn waarop we het niet iedereen naar de zin kunnen maken. Uit dat oogpunt hebben wij afgesproken dat wij geneigd zijn om in te stemmen met dit raadsvoorstel, maar toch wil ik daar nog wat meer over zeggen. Op zo'n moment waarop je in wilt gaan stemmen, moet je erop kunnen vertrouwen dat we een weloverwogen oordeel kunnen vellen en dat iedereen zich gehoord voelt. Juist daar lijkt het hier opnieuw fout te gaan; mevrouw Schroot gaf dat al aan. Dat is echt pijnlijk. In de commissie wist de wethouder bovendien niet te zeggen of dit niet ook in andere gevallen fout gegaan is. Dat kunnen we natuurlijk eigenlijk niet acceptabel vinden. Daarvoor mag bijvoorbeeld het ontbreken van ambtelijke capaciteit geen excuus zijn. In datzelfde debat gaf de wethouder bovendien aan dat een inwoner die contact opgenomen had met de raad, ook een handtekening had gezet onder een overeenkomst. Op de vraag van meneer Maassen of wij die overeenkomst vertrouwelijk mochten inzien, kregen we toen echter te horen dat dit niet kon in verband met de privacy. Wat moeten we, los van die twijfelachtige privacybeoordeling - laten we die dan maar aannemen - ervan denken dat een wethouder het kennelijk wel nodig vindt om zo over deze inwoner te spreken? Dat is niet fair ten opzichte van de inwoner, die in alle openheid een brief verstuurt aan de gemeenteraad en die mag verwachten dat daar respectvol mee omgegaan wordt. Ook dit schaadt het vertrouwen weer. In een proces zoals dit - er zullen er in de toekomst meer zijn - is het belangrijk dat alles op de juiste manier uitgevoerd wordt; de vorige sprekers zeiden dat ook al. Dit is exact waarom het vertrouwen in de politiek zo afneemt, niet alleen in Voorschoten maar in heel Nederland. Hoe gaan de wethouder en het college ervoor zorgen dat dit bij een volgend proces wel goed verloopt?

Mevrouw **Persoon** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. Dit dossier heeft veel te lang gelopen en verdient totaal geen schoonheidsprijs. Ik zou nog heel veel kunnen herhalen. Wij schamen ons ook diep voor hoe dit verlopen is, echt al in de afgelopen tien jaar. Het is niet alleen van afgelopen jaar; dit loopt al tien jaar verkeerd. Op dit moment gaan wij gewoon voorstemmen. De procedurefout is hersteld. We hebben begrepen dat alle inwoners nu consensus hebben gegeven. Ik ben nog heel benieuwd naar het antwoord op de vraag van mevrouw Schroot over de plantenbakken: kan daar nog iets mee gedaan worden, zodat het hele plan toch nog een beetje verschoven wordt?

Mevrouw **Van der Wende** (CDA): Voorzitter. Er is inmiddels veel gezegd over het proces. Het gaat ons vooral om de lessen die we daaruit met elkaar moeten leren om te zorgen dat dit soort dingen in het vervolg echt beter gaan. We wachten de reactie van de wethouder graag af. Ook wij zullen voorstemmen.

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. Er is hierover natuurlijk al ontzettend veel gezegd. Ik deel alle inschattingen van de vele partijen en de brede inschatting dat een aantal dingen niet goed zijn gegaan. Ik kan me ook voorstellen dat de bewoners zich echt onmachtig hebben gevoeld doordat zij op deze manier behandeld zijn. In het commissiedebat bespraken we met de wethouder ook dat we graag willen dat het niet nog een keer op deze wijze kan plaatsvinden. Als er een sociale beleidsregel woningbouw was geweest, had dit ook niet plaatsgevonden. Collega Ad de Graaf heeft ook aangegeven dat we daarom haast moeten maken met die beleidsregel. Laten we ervoor zorgen dat het niet drie jaar duurt, maar dat dit gewoon voor de zomer klaar ligt. Laten we er ook voor zorgen dat als ambtenaren of het college zelf met derden gaan praten, zij ook de Regionale Woonagenda van Holland Rijnland meenemen en laten zien welke afspraken voor de komende periode gelden en waaraan men zich heeft te houden. Volgens mij heeft de wethouder daar in het commissiedebat een toezegging over gedaan. Ik hoor graag van de wethouder of hij dat kan bevestigen.

Wethouder **Van der Elst**: Voorzitter. Tja, dit is inderdaad een dossier waar je u tegen kan zeggen, gelet op de looptijd ervan en wat er allemaal over gezegd is. In reactie op de inbreng van de heer Maassen van de SP: ja, het is een verouderd plan. Het komt uit een inmiddels achterhaalde wereld. Hadden we er toen maar anders over gedacht. We zitten nu volledig in een andere wereld en in een ander tijdsgewricht. Ik kan in ieder geval hopelijk wel verwijzen naar de toon en de wensen die het coalitieakkoord uitstraalt. We zijn werkelijk voornemens om het anders te gaan doen, nog los van het feit dat we van overheidswege en regiowege gedwongen zullen zijn om dat te doen, maar daar gaan we met de raad nog over in debat, zoals u weet.

Mevrouw Schroot van D66: de procedure en hoe lang die al loopt, dat is inderdaad niet goed gegaan. We zijn nu dus nadrukkelijk bezig met het bijtrekken van een been om te corrigeren wat er niet goed is gegaan. Het is aan de raad om te beoordelen of we dat op de goede manier doen. Het gaat dus echt om een correctie van een procedurefout. We hebben de antwoorden op uw in twee sets gestelde vragen zo goed mogelijk gegeven. Ik kan u verzekeren dat daar met meerdere mensen over is vergaderd, dat er intern nog een correctie is geweest en dat we er nog een keer naar hebben gekeken. Er is echt heel veel werk van gemaakt en er zijn dus ook heel veel uren in gestoken. Daarbij realiseer ik me ook dat het beantwoorden van uw tweede set vragen wellicht weer vragen kan oproepen. Zo blijven we wel bezig. Er ontstaat aan de kant van het college wat dat betreft dus toch wel enige zorg: waar leidt dit toe? Maar nogmaals, u heeft het recht om te vragen wat u wil vragen en we blijven ons uiterste best doen om alle vragen die u en de andere fracties stellen, tot in detail te beantwoorden.

Mevrouw **Schroot** (D66): Ik ben niet zo blij met dit antwoord. Ik snap heel goed dat ik het ambtelijk apparaat aan het werk zet, maar u zou eens moeten weten hoeveel tijd ik heb besteed aan het achterhalen van wat er nou allemaal is gebeurd. Die tijd wordt nergens in rekening gebracht; dat doe ik gewoon als volksvertegenwoordiger. Kijk dus ook even in de spiegel, alstublieft.

Wethouder **Van der Elst**: Ja, dat zullen we doen en we waarderen uw inbreng en die van al uw collega's ook ten volle. Dat moet u zich heel goed realiseren.

Nee, we zijn hier niet trots op. Dat is eigenlijk het antwoord op de vraag die u stelt. Ik kan dus bevestigen dat we hier verre van trots op zijn. We willen dingen in één keer goed doen en dat was

hierbij niet het geval. We maken ons er dus ook niet makkelijk van af. Ik wil echt stilstaan bij uw betoog en ik wil daar inhoudelijk zo goed mogelijk op ingaan.

Waarom kunnen er nu geen bloembakken verschoven worden? Dat lijkt een behoorlijk essentieel draaipunt in deze hele zaak te zijn. Uiteindelijk gaat de parochie daarover, want die bloembakken staan op de grond van de parochie, zo heb ik me laten vertellen. Je kan mensen moeilijk dwingen om op hun grond bloembakken te gaan verplaatsen; althans, niet zonder meer.

Uw oproep is: span je nog eens in. Dat doen we voortdurend. U hoeft mij niet te vragen om in de spiegel te kijken. Het is uiteindelijk aan u om te beoordelen of wij dat doen. Ik zal daar straks dus nader op ingaan.

"Repareer wat er te repareren valt of evalueer wat er te evalueren valt." U roept ons op tot een volledige evaluatie. Daar zitten we vanuit het college toch wel met een probleem. Er komt een moment waarop we onze ambtelijke organisatie en de voortgang van processen toch enigszins in het oog moeten houden, zo niet in bescherming moeten nemen. Ik wil dus graag met u gaan overleggen over hoe we dit gaan oplossen, maar ik ben bang dat een volledige evaluatie over weet ik hoeveel jaren dit loopt, toch wel heel erg veel wordt.

Mevrouw **Schroot** (D66): Ik vroeg niet om een volledige, maar om een objectieve evaluatie.

Wethouder **Van der Elst**: Ik begrijp het verschil tussen "objectief", "subjectief", "volledig" en "niet volledig" heel goed, maar ik ben bang dat je, als de evaluatie objectief moet zijn, toch alle samenhangende elementen zal moeten meewegen. Dan kom je toch vrij snel in de buurt van "volledig". Ik ben bang dat de evaluatie anders arbitrair zou zijn.

Mevrouw **Schroot** (D66): Het doel is niet elke punt en komma, maar vooral het eruit halen van de leerpunten. Die zitten vaak in van die venijnige details, zoals het niet volledig presenteren van een goede kaart aan inwoners. Daar gaat het vaak mis. Die fout is niet één keer, maar meerdere keren gemaakt. Dat moet boven water worden getild, zodat we dat niet meer doen.

Wethouder **Van der Elst**: We doen ons best om alles wat we doen, in één keer goed te doen. Dat zeg ik niet voor de Bühne. We zijn er intern ook heel druk mee bezig om het zo te doen, maar waar heel veel mensen heel hard werken, kan ik u niet garanderen dat altijd alles goed gaat. Ik denk dat dat een waarheid is waarmee we moeten leven, ook in 2023. Maar waarvan akte: als dingen beter kunnen, moet je in de spiegel kijken. Je moet ze niet vergeten en je moet ze niet van je af laten glijden. Dat is de essentie van dingen beter doen en dat mag u ook van ons verwachten.

Naar we verwachten staan we aan de vooravond van een periode waarin we met uw raad in debat gaan - dat zullen stevige debatten worden - over wat te doen met de hoogst schaarse aantallen vierkante meters die we in Voorschoten hebben. Er is een energietransitie gaande. We zullen huisvesting moeten zoeken voor statushouders, Oekraïners en binnenkort ook asielzoekers. Zoals u in de media heeft gelezen, komt dat ook op ons af. Er is een schreeuwend tekort aan de juiste woningen. Er moeten scholen gebouwd worden en er zijn nog een heleboel andere dingen die ook moeten. We hebben heel veel Voorschotenaren die een achtertuin hebben en die willen niet dat er aan hun achtertuin iets gebeurt wat hen zou kunnen benadelen. Dat gaan lastige debatten worden. Dit betekent dat we er, waar we uit moeten gaan van een beginsituatie met strijdige belangen, hoe dan ook van uit moeten gaan dat we links of rechts concessies zullen moeten doen. Dat zou je "voorkantsturing" kunnen noemen. We kunnen niet iedereen tevreden houden. Dat is een waarheid. Daar gaat het hele college graag het volle debat met u over aan. Dat zullen we ook gaan doen, want er zullen voorstellen komen waar niet iedereen zich volledig in zal kunnen vinden.

De heer **Maassen** (SP): Die laatste zin van de wethouder snap ik heel goed. We zullen geen voorstellen kunnen doen waar iedereen het mee eens is. Bij elke ontwikkeling, bij elk bouwplan en bij elk woningbouwplan dat we gaan doen, zullen er mensen zijn die daar last van hebben en die daar problemen mee gaan hebben. Toch zijn die woningen heel hard nodig, maar het probleem in deze situatie is niet alleen dat mensen boos zijn omdat er bij hun achtertuin wordt gebouwd, maar dat die mensen ook niet goed zijn voorgelicht in het informatieproces, waar de gemeente een rol in heeft gespeeld. Dat mag echt niet nog een keer gebeuren, maar dat risico is er wel. Daarom wordt hier redelijk raadsbreed gevraagd om te evalueren wat er mis is gegaan, zodat we dit in de toekomst kunnen voorkomen. De toezegging die u daarop doet, vind ik nog niet voldoende.

Wethouder **Van der Elst**: Zoals gezegd: we moeten met elkaar een streep kunnen zetten als we met elkaar een afspraak maken. Zoals u weet, is die gemaakt. U kunt dat wellicht niet met eigen ogen controleren, maar u mag het van mij aannemen. Degene die als laatste nog een brief naar de raad heeft gestuurd, staat ook op de lijst van handtekeningen van omwonenden die de afspraak met de projectontwikkelaar hebben gemaakt: oké, zoals het er nu voorstaat, stoppen we met beroep en appel en we accepteren het zoals het nu is. Je zult met elkaar dus ergens een streep kunnen zetten, want anders blijf je evalueren. Dat is mijn angst en ook mijn waarschuwing, want je komt in situaties waarin er tegengestelde belangen zijn. Anders kom je er ook helemaal nooit uit en blijf je evalueren. Dat er een procedurefout is gemaakt ten aanzien van het naar de raad sturen van de originele zienswijzen, hebben we in de commissie al vastgesteld en dat herhaal ik. Dat is zo en dat moet dus gewoon niet nog een keer gebeuren.

De heer **Maassen** (SP): Als je een wethouder vraagt om een reactie op een fout en als hij in reactie daarop geen antwoord geeft op de vraag hoe het in dié zaak fout is gegaan maar in twee andere gevallen, weet je al dat het niet helemaal goed zit. Ik constateer dat de wethouder niet ingaat op mijn vraag over het verkeerd informeren van de bewoners in de informatieprocedure, maar twee andere zaken naar voren haalt die óók mis zijn gegaan. Ik herhaal dus mijn statement: wij hier in deze raad vinden dat het niet goed is gegaan bij die informatieavonden en als u niet toezegt dat dat intern geëvalueerd gaat worden, kunt u misschien voorstellen van onze zijde verwachten.

Wethouder **Van der Elst**: In de politiek is het geven en nemen. Je zult het ook samen moeten doen en het hoogste orgaan in de gemeente is de raad. Als u mij even de gelegenheid geeft om uit te spreken, zal ik u zeggen wat ik u voorstel voor wat we gaan doen. De waarschuwing inzake vergelijkbare processen in de toekomst heb ik afgegeven. We kunnen de komende drieënhalf jaar niet elk besluit dat we gaan nemen over het bezetten van vierkante meters in ons dorp, eindeloos heroverwegen als nog één belanghebbende omwonende het ergens niet mee eens is. In het algemeen, dus niet direct in reactie op wat u noemt, kan het college in ieder geval de toezegging doen - deze zin had ik voorbereid en zou ik dus graag willen uitspreken - dat het college altijd zo goed mogelijk rekening wil houden met de belangen van alle betrokkenen, maar niet iedereen kan daarbij altijd volledig zijn of haar zin krijgen. Daarbij probeert het college ook een scherp oog te hebben voor efficiënt en effectief zijn in processen en ook de redelijkheid in acht te nemen; in die zin roep ik u ook op om daarin mee te denken. Maar we moeten wel een keer door met elkaar. Er is consensus tussen omwonenden en de ontwikkelaar. Dat is bevestigd door handtekeningen, ook die van de inwoner die de raad nu verzoekt om terughoudend te zijn met het besluiten tot een verklaring van geen bedenkingen. Ik wil u toezeggen dat we met het niet onbeperkte aantal uren van ambtelijke inzet de essentie proberen te achterhalen van wat er fout is gegaan en dat we u dit middels een raadsinformatiebrief toezenden. Ten tweede wil ik u toezeggen - dat is misschien wat ongebruikelijk, maar daar ben ik wel voor in - dat ik ga proberen een kop koffie te drinken met zowel de parochie als daarna of daarvoor met de omwonende die een klacht heeft ingediend. Ik wil met mijn eigen oren nog eens horen wat nou de essentie is van waarom het niet anders is gelopen is dan zoals het gelopen is. U heeft bij dezen dus de toezegging dat u de essentie van wat fout gelopen is, via een informatiebrief toegestuurd krijgt. U heeft ook de toezegging dat ik met beiden onafhankelijk van elkaar een kop koffie ga drinken en echt lokaal ga meekijken waar het precies om gaat.

Ik hoop dat ik hiermee in ieder geval tot en met de reactie op de zienswijzen en de inbreng van mevrouw Schroot voldoende heb geantwoord. Anders hoor ik dat graag in de tweede termijn.

De **voorzitter**: Er zijn nog een paar interrupties. Die gaan we eerst doen.

Mevrouw **Van der Krogt** (GroenLinks): Ik werd getriggerd doordat de wethouder opnieuw zei dat er een brief van een inwoner is geweest en dat de handtekening van die persoon onder het document staat, terwijl wij daar geen inhoudelijke informatie en ook geen vertrouwelijke informatie over kunnen krijgen. Ik vind dat niet bij elkaar passen. Ik heb het gevoel dat dat niet helemaal klopt. Dat vind ik dus vreemd en daar wil ik graag een reactie op krijgen.

Wethouder **Van der Elst**: Zoals ik in de commissie al aangaf, hebben we natuurlijk te maken met zoiets als bescherming van persoonsgegevens. Als wij het juridische advies hebben dat er geen

zwaar genoeg wegende reden is om die data te delen, kunnen we dat niet doen. Dat is de achtergrond.

Mevrouw **Van der Krogt** (GroenLinks): Maar ú deelt het wel. U geeft wel aan dat de briefschrijfster of -schrijver toch met een handtekening onder dat document staat.

Wethouder **Van der Elst**: Ja, dat heb ik in de commissie ook al gezegd.

Mevrouw **Van der Krogt** (GroenLinks): Dat is dan toch iets wat juridisch gezien ook niet mag? Wij kunnen geen vertrouwelijke inzage krijgen in deze documenten - dat is in de memo netjes uitgewerkt: dat is onderzocht en dat mag niet - maar toch geeft u informatie over die handtekeningen en over die brieven.

Wethouder **Van der Elst**: Ik noem geen namen en het is niet toegestaan om die hele lijst met handtekeningen te delen. Ik mag wel zeggen dat er een overlap is.

Mevrouw **Schroot** (D66): Ik heb al aangegeven dat u het ook op een slimme manier kunt oplossen door de mensen gewoon even te vragen of zij akkoord zijn met hun handtekening. Dat kunt u met één telefoontje regelen, zodat wij inzage kunnen krijgen.

Wethouder **Van der Elst**: Het college houdt van praktische lijnen. Het is A en B. Als ik toch al een kopje koffie ga drinken bij de briefschrijfster, kan ik haar wellicht vragen om contact met u op te nemen. Is dat toereikend? Want dan kan zij het zelf uit eigen hand bevestigen, niet via mij.

Mevrouw **Schroot** (D66): Zegt u daarmee dat u dit voorstel nog wil aanhouden tot de volgende raadsvergadering?

Wethouder **Van der Elst**: De toezeggingen heb ik nu gedaan.

Mevrouw **Schroot** (D66): Achteraf nog controleren of wat u heeft gezegd klopt, is toch heel raar?

Wethouder **Van der Elst**: Je zou het ook kunnen aannemen van een college dat je zelf hebt geïnstalleerd. Nee, dat zeg ik niet om het weg te lachen; daar ben ik het niet helemaal mee eens. Het is juridisch niet toegestaan om die data te delen. Daar zullen we ons allemaal bij neer moeten leggen; zo simpel is het.

In reactie op de inbreng van de heer Lavrijsen van de VVD: wij gaan nog terugkomen op uw verzoek. Dat gaat nogal wat tijd roven, maar we gaan eraan voldoen. U vroeg of er een vergelijkbare situatie is waarin gevraagd is om een verklaring van geen bezwaar en waarin verzuimd is om de originele zienswijzen, zonder die al beantwoord te hebben, in te dienen. Dat is er nogal eentje. Daar wordt dus heel veel energie en tijd aan besteed. Ik begrijp de achtergrond van uw vraag. Als iets één keer fout gaat, is de voor de hand liggende vraag of het niet nog een keer fout is gegaan. Als dat dan zo is, kun je nog breder gaan: hoe komt dat dan? We doen dus ons best, maar het gaat nog even duren. Uit mijn hoofd zeg ik dat de uiterlijke termijn om te reageren eind maart is. We proberen het eerder te doen, maar u krijgt uw antwoord.

Dan de opmerking van GroenLinks, van mevrouw Van der Krogt, dat ik in de commissie niet de vraag kon beantwoorden of het in vergelijkbare gevallen mis is gegaan met het indienen van de volledige zienswijzen. Daar is dus een behoorlijk tijdrovend onderzoek voor nodig, maar we nemen ook uw vragen en uw opmerkingen zeer serieus. We bagatelliseren dit niet. We gaan daar dus de tijd in stoppen die daarvoor nodig is, want dit bevalt ons niet. Als iets één keer fout gaat, kan het zomaar zijn dat er een aanleiding is waardoor het veel vaker fout gaat. Dan is er alle aanleiding om de onderste steen naar boven te halen, om bovendien de oorzaak beet te pakken en ervoor te zorgen dat het echt afgehandeld is en om dan te blijven monitoren, omdat dit kennelijk een kwetsbare plek is. We doen daar alles aan. Op het punt van de openheid en het vrijgeven van namen en handtekeningen van briefschrijvers heb ik inmiddels gereageerd.

Mevrouw Persoon van Voorschoten Lokaal vroeg hoe het precies zit met die plantenbakken. Als de parochie bereid is om met mij een gesprek aan te gaan, kan ik misschien iets meer vernemen over die plantenbakken. Ook daar zal ik de raad over informeren met een kort verslag van die gesprekken, maar dan moeten ze me wel toestaan om dat verslag te delen.

Het CDA, mevrouw Van der Wende, wachtte de reactie van mij af. Ik heb verder geen vragen van haar gehoord.

Ook de heer Posthuma van de PvdA refereert aan het feit dat wat hier gebeurd is, echt uit een andere tijd komt. Het is nog niet de Flintstones, maar nu doen we zoiets niet zonder meer zó. Het is begrijpelijk dat u eerder een toezegging van ons heeft gevraagd en heeft gekregen die volstrekt in lijn is met het beleid of idee van de coalitie dat wij, als er private initiatieven - dus niet initiatieven op gemeentegrond maar op privégrond - voor bouwplannen op ons af komen, of dat nou voor het landje van Rodenburg is of voor iets anders, zeker zullen wijzen op waar we aangeland zijn in 2023 en wat de kaders zijn in de wereld waarin we nu leven. Die toezegging heeft u dus. Die bevestig ik volmondig. We waren als college trouwens toch al van plan om dat te doen. Dus wat dat betreft: spring is in the air; we hebben precies hetzelfde idee.

De **voorzitter**: We gaan naar de tweede termijn.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Zouden we vijf minuten kunnen schorsen voor overleg?

De **voorzitter**: Dat kan zeker.

De vergadering wordt enige tijd geschorst.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. We hebben in de schorsing met alle zeven partijen kort overleg gehad en we hebben een paar zaken afgewogen. Zoals iedereen eigenlijk in de eerste termijn al zei, kan je nu niet meer tegen deze ontwikkeling stemmen, ook al zou je die nu niet meer plaats laten vinden. Voor de duidelijkheid: dat gaan we ook niet doen. We zouden wel graag willen dat op de een of andere manier duidelijk wordt welke fouten er zijn gemaakt in de loop van het proces, met name op het punt van participatie en het informeren van de raad; dat laatste is eigenlijk wel duidelijk. Maar we snappen ook dat ambtelijke capaciteit op dit moment een probleem is. We zijn eigenlijk met alle partijen gezamenlijk tot de conclusie gekomen dat we graag zouden zien dat in ieder geval duidelijk is wat er mis is gegaan, zodat dat in de toekomst voorkomen kan worden. Daarom zou ik namens alle partijen in de raad de wethouder willen verzoeken om toe te zeggen dat in de startnotitie van het bestuurskrachtonderzoek dat door een externe partij gedaan gaat worden, expliciet wordt opgenomen dat er wordt gekeken naar deze en misschien ook andere processen op het punt van ruimtelijke ordening en inspraakprocedures: wat is er misgegaan, wat kan er beter en waar gaat de gemeente echt de fout in? Het gaat dus om het meenemen van de evaluatie van dit proces in de bestuurskrachtmeting.

De **voorzitter**: Eerder heeft de wethouder een raadsinformatiebrief hierover toegezegd. Mag ik dan die toezegging schrappen? Dan wordt dit meegenomen in het bestuurskrachtonderzoek, indien de wethouder daarmee instemt. Anders krijgen we twee keer iets over hetzelfde onderwerp. Daarom vraag ik daarop door. Excuses daarvoor.

De heer **Maassen** (SP): Nee, dat is een hele terechte vraag, voorzitter. Ik denk dat dat goed is. We kunnen het beter één keer goed doen dan twee keer half.

De **voorzitter**: Prima. Indien de wethouder hiermee akkoord gaat, wordt die andere toezegging dus geschrapt. Daar kom ik aan het eind nog even op terug. Ik ga verder gewoon het lijstje af voor de tweede termijn. Het hoeft niet; het mag.

Mevrouw **Schroot** (D66): Voorzitter. Ik heb geen inbreng meer. Ik wil het hiermee afronden.

De heer **Lavrijsen** (VVD): Voorzitter. De heer Maassen heeft het voorstel al gedaan, ook namens mijn fractie. Ik vond de beantwoording door het college op bepaalde punten wel een beetje rommelig, in die zin dat ik de wethouder steeds hoorde praten over tegenstrijdige belangen waarmee we te maken krijgen bij bouwprojecten. Ja, dat is zo, maar het gaat hier niet zozeer om tegenstrijdige belangen maar om een evaluatie van de fouten zoals die zijn gemaakt. Ik wil dus echt nog een keer duidelijk hebben dat dat het punt is waar het om gaat en dat het er niet om gaat of bewoners het wel of niet eens zijn met plannen in hun voor- of achtertuin. Verder ben ik heel benieuwd naar de uitkomsten van het onderzoek naar andere, vergelijkbare projecten die met

verklaringen van geen bedenkingen zijn afgedaan. Die zie ik tussen nu en anderhalve maand graag tegemoet.

Mevrouw **Van der Krogt** (GroenLinks): Voorzitter. Ik denk dat we blij kunnen zijn met de toezegging dat we verder door zullen gaan met de evaluatie. Tenminste, ik hoop dat die toezegging straks gaat komen. Ik benadruk wel dat het, als wij in Voorschoten willen blijven bouwen, heel belangrijk is dat alle processen goed moeten gaan verlopen en dat de mensen zich echt gehoord moeten gaan voelen. Ik vind het heel belangrijk dat dat extra onder de aandacht is.

Mevrouw **Persoon** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. Ik heb verder geen inbreng meer.

Mevrouw **Van der Wende** (CDA): Voorzitter. Het CDA hecht er zeer veel waarde aan dat er sprake is van een goede participatie en een goede communicatie en dat we niet zomaar moeten aannemen dat het goed gaat maar dat we dat zeker moeten weten. We hopen dus dat er een toezegging gedaan kan worden en dat we kunnen leren hoe we dit in het vervolg echt goed kunnen doen.

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. Ik ben erg blij met het gemeenschappelijke standpunt dat we als raad hebben ingenomen. Ik zie de gemeente ook echt als een lerende organisatie die van haar fouten moet leren om betere dingen te doen voor onze bewoners. Ik hoop dus dat deze toezegging daaraan kan bijdragen.

Wethouder **Van der Elst**: Voorzitter. Als ik de inbrengen van de tweede termijn langsga, stellen allen feitelijk dezelfde vraag: hoe gaan we om met het verzoek dat de heer Maassen, zoals ik begreep, namens alle fracties in de raad heeft gedaan? Het antwoord is: ja, uiteraard. Als we fouten maken en als we die niet willen evalueren, hebben we samen een heel groot probleem. Niet alleen de raad maar ook het college omarmt dus die gedachte.

Ik reageer ook op wat mevrouw Van der Wende namens het CDA inbracht en wat eigenlijk meerdere fracties indirect of direct inbrachten. Natuurlijk moeten we scherp blijven en controleren. Het is natuurlijk een van de primaire taken voor u als raad om te blijven controleren. Ik denk dat dat de beste manier is om samen zo scherp mogelijk te blijven en het beste te doen voor onze samenleving. Daar gaat het om.

De **voorzitter**: We zijn aan het eind van de beraadslaging gekomen. Ik constateer dat er twee toezeggingen zijn gedaan. De eerste is dat bij het bestuurskrachtonderzoek dat nog gaat komen, expliciet ook wordt gekeken naar hoe we de RO-processen en de inspraakprocessen vormgeven en hoe zij, indien daar aanbevelingen uit komen - we weten uiteraard niet of dat een item is- wellicht verbeterd kunnen worden. De tweede toezegging die de wethouder heeft gedaan, is dat er even een kop koffie wordt gedronken met de parochie en met de omwonende en dat in het gesprek met de parochie ook wordt gevraagd naar de plantenbakken. Die twee toezeggingen zijn genoteerd.

In stemming komt het voorstel.

De **voorzitter**: Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen.

Mevrouw **Kortekaas** (CDA): Voorzitter. Ik wil melden dat ik mij onthoud van stemming in verband met de relatie met het onderwerp zelf. Mijn familie is hierbij betrokken; vandaar.

Het voorstel wordt met een digitale stemming aangenomen met algemene stemmen, waarbij mevrouw Kortekaas zich van stemming heeft onthouden.

6.2. Startnotitie subsidiebeleid (raadsregistratienummer Z/22/071369/326285)

De **voorzitter**: De gemeente heeft op meerdere gebieden beleid vastgesteld en daarin beleidsdoelen benoemd. Subsidie aan organisaties is één van de middelen om die beleidsdoelstellingen te realiseren of te stimuleren. Het subsidiebeleid is daarvoor de juridische en financiële paraplu. Het huidige Subsidieplan loopt eind 2023 af. Daarom bereidt het college een nieuw plan voor. Dat begint met het laten vaststellen van een startnotitie. Omdat deze startnotitie al gereed was voordat de raad het nieuwe format voor startnotities heeft vastgesteld, bevat deze startnotitie wel inhoudelijke kaders ter vaststelling. In de commissie is hier al uitgebreid over

vergaderd. Naar aanleiding van die commissievergadering heeft de wethouder de raad een memo toegezonden. Ik wil de raad voorstellen dat de wethouder twee minuten de tijd krijgt om de memo kort toe te lichten voordat we beginnen met de eerste termijn van de raad. Wellicht kan dat vragen wegnemen, met uw instemming. Wethouder Van der Elst, een korte, bondige toelichting op de memo.

Wethouder **Van der Elst**: Voorzitter. Dank aan de leden van de raad voor de ruimte om hier als eerste iets over te mogen zeggen. In de oplegnotitie die additioneel is toegevoegd, proberen wij extra duidelijkheid te geven naar aanleiding van de in de commissie nadrukkelijk gestelde vragen en de behoefte aan nadere duiding. We hebben dat goed gehoord. Waar gaan de vier beslispunten in het raadsvoorstel over? Dat zijn uitgangspunten die tussen nu en de raadsvergadering van 25 mei nader uitgewerkt zullen worden. De beslispunten 1b en 1d hebben een nadere uitleg nodig, zoals die ook wat meer expliciet is uitgewerkt in de oplegnotitie. Beslispunt 1b gaat over de uitgangspunten zoals die zijn opgenomen in de Maatschappelijke agenda. Dat is staand beleid, waarmee bedoeld wordt dat het niet per definitie elke twee of vier jaar wordt herijkt, tenzij de raad daar behoefte aan heeft. Dan is het aan u om dat te agenderen om daar toch iets aan te doen. De in 1b genoemde uitgangspunten kunnen dus ook in dit kader van het traject tussen nu en 25 mei worden veranderd, als de raad dat wil. Dat zou bijvoorbeeld kunnen blijken uit de evaluaties die nog gaan volgen tussen nu en 25 mei. Ook wat meer expliciete informatie over beslispunt 1d: dat zijn de punten zoals die verwoord zijn in bijlage 1b. Wat houdt beslispunt 1d dus in? Dat vindt u terug in bijlage 1b. Die vier uitgangspunten zijn achtereenvolgens: subsidie moet gericht zijn op Voorschoten, op aanvullende activiteiten, op vrijwilligers en op een gedegen en transparante financiële huishouding. Het woord "transparant" is op verzoek van de SP in de commissie toegevoegd. Ook hier geldt dat die uitgangspunten voor de besluitvorming op 25 mei worden aangepast. U zet zichzelf nu dus niet vast in een soort dwangbuis waar u later spijt van kan krijgen.

In de oplegnotitie wordt nader ingegaan op de relatie tussen de nu voorliggende startnotitie en het Beleidsplan sociaal domein, dat nog in de raadsvergadering van 9 maart moet komen. Op 9 maart zullen de beleidskaders voor het sociaal domein aan de raad worden voorgelegd. Hoe organisaties betrokken worden bij de totstandkoming van deze beleidsnota, wordt dan ook voorgelegd. Dat gaat om maatschappelijke organisaties die nog betrokken kunnen worden en om aangesloten en bij meerdere platforms. Ook zullen alle woordvoerders sociaal domein van de fracties daarbij worden betrokken. U heeft dus zeer uitgebreid de mogelijkheid om daar uw zienswijze op te geven.

Samengevat: als zou blijken dat een van de nu voorliggende beslispunten als knellend of ongewenst ervaren zou gaan worden, dus als er iets in de startnotitie staat wat ongewenst blijkt te zijn, heeft het college in de commissie al toegezegd dat dat door de raad aangepast kan worden. Het subsidiebeleid aan sich wordt pas op 25 mei aan de raad voorgelegd.

Mevrouw **Zoun** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. Dank u wel, wethouder, voor de duidelijke oplegnotitie. Wat mij betreft had u het niet duidelijker kunnen verwoorden. Dank u wel daarvoor. Bij ons zijn alle twijfels weg. Wij gaan akkoord.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Inderdaad dank aan de wethouder voor de duidelijke uitleg en voor de aanpassing in de lijst uitgangspunten. Een transparante financiële huishouding van een subsidievragers lijkt ons een belangrijk criterium. Wij hebben in de commissie ook alvast een ander criterium aangedragen voor het werken van de startnotitie naar een nieuw subsidiebeleid. In het kader van die transparante financiële huishouding vinden wij het logisch om ook iets op te nemen over het salaris van de directeur van een subsidievragende organisatie. Wij zijn niet tegen hoge salarissen, maar als je subsidie aan de gemeente vraagt om je taken uit te voeren en als je tegelijkertijd een directeur hebt met een hoog salaris, groeit er iets scheef. Daarom zouden wij het collega alvast mee willen geven dat wat ons betreft in de uitgangspunten voor het subsidiebeleid komt te staan dat het salaris van de directeur van de subsidievragende organisatie niet hoger is dan dat van een wethouder in Voorschoten.

De heer **Van Oostrum** (CDA): Voorzitter. Allereerst dank voor de heldere toelichting van de wethouder op de startnotitie en de relaties met het sociaal domein. We hebben hier inderdaad een uitgebreide discussie gehad: zijn de kaders nu in beton gegoten of zijn ze in zekere mate nog fluide of veranderlijk op basis van de trajecten die nog gaan volgen? Er komt dus nog een soort participatietraject in de vorm van een evaluatie. Dan kunnen die kaders inderdaad nog wijzigen,

waarbij de griffier terecht heeft opgemerkt dat de raad beleid altijd kan amenderen op het moment dat er vervolgvorstellen voorliggen. Het is dus nog veranderlijk op basis van het vervolgtraject dat hierna volgt. Dat is duidelijk en helder; nogmaals bedankt voor de toezegging.

Wij zien in de notitie mooie begrippen, zoals "verbinding" en "samen met verenigingen en andere maatschappelijke partners werken aan de doelen van onze Maatschappelijke agenda". Dat spreekt ons als CDA natuurlijk bijzonder aan. Wij stemmen daarom in met de startnotitie.

De heer **'t Lam** (GroenLinks): Voorzitter. Het proces van het maken van het subsidiebeleid staat onder tijdsdruk, zoals de wethouder in de commissie duidelijk maakte. Het stuk zit ingeklemd tussen de ontwikkeling van het beleid voor het sociaal domein en de start van de uitvoering van de subsidies voor 2024. Voor het goed en zorgvuldig opstellen van het subsidiebeleid voelt dat ongemakkelijk. Dat zien we eigenlijk ook terug in de startnotitie. Ruimte voor serieuze participatie is daar niet in opgenomen. Eigenlijk is die ook volledig gekoppeld aan de participatie van het sociaal domein. De planning is krap en bestaat eigenlijk alleen uit een startmoment - dat is nu - en het aannemen van het subsidiebeleid in mei. Ook een serieuze evaluatie van het huidige beleid is niet in de startnotitie opgenomen. Daarmee wordt geen recht gedaan aan een goede aanpak van het ontwikkelen van nieuw subsidiebeleid. Iets in de planning is niet goed gegaan. Als ook blijkt dat de genoemde kaders eigenlijk richting continuering van het bestaande beleid gaan, pleit dat eigenlijk voor het verlengen van het bestaande subsidiebeleid. Daarmee kan er ook gezorgd worden voor een zorgvuldig proces om een jaartje later wél met een goed proces voor het subsidiebeleid te komen. Uiteindelijk heeft de wethouder hier niet voor gekozen.

We willen ook inhoudelijk iets meegeven aan de wethouder. Het zou goed zijn om in het vervolproces na te denken over de grondslagen op basis waarvan we subsidies verlenen, de afspraken omtrent indexering en de afspraken die in de regio worden gemaakt over subsidies, maar ook over waarden die niet vanzelf meekomen met het beleid voor het sociaal domein. Dan heb ik het over culturele, sportieve en ook groene waarden, die mogelijk ook onderdeel van het subsidiebeleid kunnen zijn. Het lijkt nu weinig kansrijk dat die ruimte er komt, aangezien er tijdsdruk is en omdat het voornemen is om weinig te veranderen in het beleid.

Mevrouw **De Bruin** (VVD): Voorzitter. Dank u wel, wethouder, voor de heldere toelichting op de startnotitie. In de commissie leidde zij inderdaad tot behoorlijk wat vragen, die met deze toelichting en de memo gelukkig weggenomen zijn. In de aanvullende memo werd er al naar verwezen dat we in de raadsvergadering van 9 maart verder bij het Beleidsplan sociaal domein gaan stilstaan. Ik wijs de wethouder er graag nog op dat we bij de startnotitie van dat stuk op 7 juli jongstleden ook hebben gevraagd om iets van KPI's te formuleren of om cijfers of dashboards te ontwikkelen, iets van meetbare gegevens. Omdat we bij deze voorliggende startnotitie eigenlijk hebben geconstateerd dat er niets lag aan evaluatie of terugblik, wil ik graag herhalen dat we bij het volgende stuk, dus bij de inkleuring van het Beleidsplan sociaal domein, graag iets van meetbare cijfers willen zien om daar het gesprek over te kunnen voeren. De vraag aan de wethouder is of hij kan bevestigen dat we bij het stuk dat er nog gaat komen, meer feitelijke informatie krijgen.

De **voorzitter**: Mevrouw Wijnen, dit wordt uw maidenspeech.

Mevrouw **Wijnen** (D66): Voorzitter. Na alle opmerkingen van de collega's heb ik niet heel veel spreektekst meer. Gelet op de tijd op de klok is dat alleen maar prima. Ik ga mijn voorganger, de heer Andringa, ook niet evenaren in mooie speeches. Sorry daarvoor, of misschien gefeliciteerd daarmee. Dank, wethouder, voor de oplegnotitie. Die geeft inderdaad veel helderheid en een extra context bij alle vragen die wij op u hebben afgevuurd tijdens de commissievergadering. Ik heb nog één aanvullende vraag. Helemaal aan het begin van uw toelichting gaf u aan - zo kwam het op mij over - dat het participatieproces nog moet starten, terwijl in de planning staat dat het participatieproces nu eigenlijk is afgerond. Ik vraag me dus af of u nog kunt aangeven hoe het staat met het participatieproces en of we bijvoorbeeld bij de bespreking op 9 maart daarvan al iets van een opbrengst terug kunnen verwachten.

De **voorzitter**: Gefeliciteerd met uw maidenspeech!

(Applaus)

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. Er is al veel gezegd. Ik vind het in beginsel een stuk waar moeilijk chocola van te maken is, maar de oplegger die er nu ligt, verschaft heel veel duidelijkheid. Ik wil me graag aansluiten bij de woorden van mevrouw De Bruin: ik vind ook dat er scherp geëvalueerd moet worden en dat er met meetbare cijfers en KPI's moet worden gewerkt, zodat we goed inzichtelijk en duidelijk kunnen maken wat het effect is geweest van wat we hebben uitgegeven en wat we beoogd hebben. Dan weten we wat het maatschappelijk effect is geweest voor onze bewoners. Dus graag meenemen in het subsidiebeleid.

Wethouder **Van der Elst**: Voorzitter. Het is misschien een beetje ongebruikelijk, maar als iemand een maidenspeech houdt, wil ik die graag als eerste een reactie geven. Vindt u dat goed?

De **voorzitter**: Dat is prima.

Wethouder **Van der Elst**: Dan doe ik dat. Mevrouw Wijnen van D66, gefeliciteerd met uw eerste inbreng. Uw speech was misschien wat korter, maar was wat mij betreft wel erg duidelijk. Soms is less ook heel veel more; dus dank daarvoor. Het eerste stuk participatie, dat eind vorig jaar begonnen is, ging over het ophalen van de kaders. Binnen wat er vervolgens nog komt, komt er dus een tweede participatieslag. Er zijn er dus twee, maar uw opmerking was heel terecht.

Vervolgens ga ik door met mevrouw Zoun van Voorschoten Lokaal, die zei dat alles duidelijk is. Daar heb ik alleen maar "dank" op te zeggen. De heer Maassen van de SP: in de commissie is inderdaad een ander criterium aangekaart, met de gedachte om, als ik het goed heb begrepen, een koppeling te leggen tussen het salaris van degene die bij de subsidieontvangende partij werkt en het salaris van de wethouder. Ten aanzien van mensen die werken of actief zijn bij een subsidieontvangende organisatie, moeten we in ieder geval een onderscheid maken, want het zou niet moeten gaan om vrijwilligers die toevallig elders een heel hoog salaris hebben. Dat zeg ik naar aanleiding van hoe het in de commissie verwoord is. Ik hoop dat ik nu goed begrijp dat het gaat om mensen die echt een salaris verdienen bij de subsidieontvangende organisatie in het kader van de werkzaamheden die ze daar verrichten. Daar zit een probleem, want er zijn organisaties waarmee wij graag samenwerken en waarbij op die locatie misschien mensen werken die niet zo'n hoog salaris verdienen, terwijl er elders in die grote landelijke organisatie mensen zouden kunnen zitten die wél meer verdienen. Dat maakt het dus lastig.

De heer **Maassen** (SP): Dit zijn natuurlijk criteria die vaker en door meer gemeenten worden toegepast. Misschien is het verstandig om te kijken hoe dit in andere gemeenten wordt toegepast. Ook de rijksoverheid heeft dit soort criteria. Voor landelijke organisaties zou bijvoorbeeld de landelijke norm, het salaris van de premier, aangehouden kunnen worden. Wat dat betreft hechten wij niet zozeer aan het bedrag maar meer aan het signaal dat hiermee wordt afgegeven: als je gemeentelijke subsidie aanvraagt, moet dat niet in hoge salarissen van je staf gaan zitten.

Wethouder **Van der Elst**: In grote lijnen herkennen we veel relevantie in uw inbreng. Voor het finetunen van om wie of wat dit precies zou gaan, wil ik toch voorstellen of u dat alstublieft zou willen meenemen in de evaluatie waarbij u betrokken wordt en die specifiek over het sociaal domein gaat, want daarbij zou hiervan sprake kunnen zijn. Ik denk dat dit in culturele organisaties minder snel kan gebeuren, want er zijn nauwelijks bestuurders in loondienst van die culturele organisaties.

De heer **Maassen** (SP): Volgens mij hebben we het hier over het subsidiebeleid. In de lijst van organisaties waarop het subsidiebeleid van toepassing is, staan ook organisaties die actief zijn op het gebied van gezondheid. Volgens mij zijn dat de organisaties waar dit weleens mee te maken zou kunnen hebben. Ik deel uw inschatting dat dit bij andere velden minder aan de orde zal zijn, maar dit is een startnotitie die moet leiden tot een beleidsstuk. De wethouder vraagt nu om het een andere keer opnieuw in te brengen. Nee, nú hebben we het over de kaders. U zegt: wij gaan dat verder uitwerken. Ik vraag u om dit kader dan verder uit te werken bij de startnotitie. Natuurlijk kan ik daarbij met een voorstel komen, maar ik vraag u om dat te doen als u het stuk gaat maken.

Wethouder **Van der Elst**: Ik begrijp de gedachte die u wilt delen nu scherper. We willen kijken wat er mogelijk is. We willen dat nu niet besluiten in een harde tekst, maar we nemen dit mee en de gedachte hebben we goed begrepen.

De heer **Maassen** (SP): Volgens mij zijn de wethouder en ik het met elkaar eens. Dank u wel voor de toezegging.

De **voorzitter**: Dat is mooi.

Wethouder **Van der Elst**: Mevrouw De Bruin van de VVD raakt een heel essentieel punt dat ik niet opzij wil leggen: de meetbaarheid van de prestaties in het sociaal domein. Daar worstelen we vanuit de raad sinds de start van onze grote gemeenschappelijke Voorschoten voor Elkaar-organisatie al een beetje mee: hoe meet je nou of je het goed doet of niet, uitgerekend in het sociaal domein? Het is daar iets anders dan bijvoorbeeld bij het tellen van het aantal bakstenen dat je op elkaar gestapeld hebt. Dat laatste lukt wel, smart geformuleerd, maar dit is echt een dilemma. Tot nu toe is het maar een heel klein beetje gelukt. Ik wil u toezeggen dat we ook in dit kader ons uiterste best doen en nog een stap achteruit zetten om te kijken wat we, ook in het kader van de participatie met al uw fracties, samen kunnen bedenken om meer "smartheid" te krijgen in de input, en wat is dan de output? En als dat niet genoeg is, hoe moeten we het dan anders doen? Het blijft een dilemma en dat kan het college nu niet oplossen, maar uw opmerking is duidelijk gehoord.

De PvdA doelt op de effecten voor bewoners. Die zijn relevant en zullen bij een evaluatie hoe dan ook en in welke zin dan ook moeten kunnen terugkomen. We zullen het zo breed mogelijk trekken. We nemen dit zeer serieus. Er is dus ook echt nog wel tijd beschikbaar om tussen nu en 25 mei het nodige te doen.

De **voorzitter**: We gaan naar de tweede termijn.

De heer **'t Lam** (GroenLinks): Voorzitter. We maken met deze startnotitie een valse start voor het ontwikkelen van nieuw subsidiebeleid, ook met de nagekomen notitie, waarvoor overigens dank aan de wethouder. We hadden rekening gehouden met een amendement van Voorschoten Lokaal om het een en ander te corrigeren. Dat is er niet gekomen. Dat betekent dat het raadsvoorstel ongewijzigd en ons inziens niet goed genoeg is. GroenLinks zal deze startnotitie daarom niet steunen.

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. Ik deel de woorden van de heer 't Lam. Er is met de oplegnotitie een hele verbetering gekomen door verduidelijking, maar om een vliegende start te maken met dit subsidiebeleid mag meer van dit college worden verwacht. Wij zullen dus tegenstemmen.

De **voorzitter**: Ik constateer dat er twee toezeggingen zijn gedaan. Er worden twee zaken meegenomen; er wordt gekeken of ze kunnen worden meegenomen in de verdere uitwerking. Dat betreft het uitgangspunt dat het salaris van degenen die werkzaam zijn bij de betrokken organisatie in Voorschoten, niet hoger mag zijn dan het inkomen van een wethouder. Ook wordt bekeken of het mogelijk is om meer "smartheid" in de maatschappelijke effecten te formuleren. Deze zaken worden meegenomen om te kijken of zij hierin kunnen worden verwerkt. Dat zijn de twee toezeggingen, die bij dezen genoteerd zijn. Ik sluit de beraadslaging.

In stemming komt het voorstel.

Het voorstel wordt met een digitale stemming aangenomen met 16 tegen 5 stemmen, waarbij de fracties van GroenLinks en de PvdA ertegen hebben gestemd.

6.3. Eerste wijziging Verordening leerlingenvervoer gemeente Voorschoten 2014 (raadsregistratienummer Z/22/069932/321166)

De **voorzitter**: Als een leerling niet zelfstandig naar school kan vanwege een beperking of vanwege de afstand naar school, kunnen ouders bij de gemeente leerlingenvervoer aanvragen. De regels hierover staan nu in een verordening, die wordt geactualiseerd. Op 8 december vorig jaar stond het raadsvoorstel voor het eerst op de raadsagenda, maar het voorstel bleek, om het zo te zeggen, niet besluitrijp. Het raadsvoorstel is technisch gecorrigeerd. Die afspraak hebben we ooit gemaakt. De technische wijzigingen zijn doorgevoerd. Er zijn geen inhoudelijke wijzigingen. Het technisch gewijzigde raadsvoorstel ligt nu voor bij de raad. Het zal vanavond niet gaan over de technische wijzigingen die hebben plaatsgevonden, maar over de politiek-bestuurlijke lijn.

De heer **'t Lam** (GroenLinks): Voorzitter. In de vorige raadsvergadering en daarvoor ook in de commissie M&S is lang over deze verordening gesproken. Uiteindelijk bleek het vooral in de raadsvergadering onduidelijk, onvolledig en tegenstrijdig. Nu ligt er een aangepast raadsvoorstel met, als het goed is, een correcte verwoording waarmee we de Verordening leerlingenvervoer gaan aanpassen. Het nieuwe raadsvoorstel lezend kunnen we niet anders concluderen dan dat op 8 december 2022 een ondeugdelijk raadsvoorstel is neergelegd. De vraag aan de wethouder is hoe dit heeft kunnen gebeuren. Er is nu een grote hoeveelheid aanpassingen aangebracht in een raadsvoorstel dat zomaar aangenomen had kunnen worden in de raad. Helaas hebben we geen antwoord gekregen op de vraag waar de verschillen tussen het nieuwe en het oude raadsvoorstel zitten. Wij missen uiteindelijk ook nog iets inhoudelijks in het raadsvoorstel. Terwijl de meeste kinderen vlakbij huis naar een basisschool gaan, die in Voorschoten eigenlijk altijd binnen 2 kilometer ligt, geldt dat niet voor kinderen die naar het speciaal basisonderwijs of het speciaal onderwijs gaan. Zij moeten vaak verder reizen, want deze scholen zijn niet in Voorschoten aanwezig. Als deze afstand 6 kilometer of meer is, is er de mogelijkheid van leerlingenvervoer, maar als je daar net onder valt, gaat die vlieger niet op. Omdat de keuze om gebruik te maken van het speciaal onderwijs of het speciaal basisonderwijs niet vrijwillig is en men niet kan kiezen voor een school op korte afstand van de woning, zou het eerlijk zijn om ook deze gezinnen te ondersteunen door leerlingenvervoer mogelijk te maken bij een afstand boven de 2 kilometer. Om deze reden dienen wij amendement 179 in, dat mede wordt ingediend door de SP, de PvdA en D66. Het amendement luidt:

"Amendement 179.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 2 februari 2023, gezien het raadsvoorstel nr. Z/22/069932/321166 Eerste wijziging van de Verordening leerlingenvervoer gemeente Voorschoten 2014 (was: Verordening bekostiging leerlingenvervoer gemeente Voorschoten 2023),

constaterende dat:

- a. er in Voorschoten geen speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs aangeboden wordt;*
- b. ouders geen eigen keuze hebben dat hun kind(eren) naar het speciaal (basis)onderwijs gaan;*
- c. de afstand naar de naastgelegen basisschool in Voorschoten voor gezinnen minder dan 2 km is;*
- d. de afstandsgrens voor leerlingenvervoer wettelijk gezien op maximaal 6 km gesteld mag worden;*

overwegende dat:

- a. ieder kind recht heeft op passend onderwijs;*
- b. leerlingenvervoer een cruciale rol speelt voor gezinnen waar kinderen met speciale behoeften speciaal (basis)onderwijs nodig hebben;*
- c. ook voor relatief korte afstanden het noodzakelijk kan zijn om professioneel vervoer in te zetten;*
- d. de doelgroep die naar het speciaal (basis)onderwijs gaat een kwetsbare is;*

van mening zijnde dat het wenselijk is om gezinnen met kinderen die niet terechtkunnen in het reguliere basisonderwijs in Voorschoten, te ondersteunen via de mogelijkheid van leerlingenvervoer.

Besluit:

Het voorgestelde artikel 9. Afstandsgrens van de Verordening bekostiging leerlingenvervoer gemeente Voorschoten 2023 als volgt te wijzigen:

In lid 1b en lid 1c de aanduiding 'zes kilometer' te vervangen door 'twee kilometer', waardoor lid 1 van artikel 9 er als volgt uitziet:

'1. Een vervoersvoorziening wordt toegekend als de afstand van de woning naar de dichtstbijzijnde toegankelijke school voor:

- a. basisonderwijs als bedoeld in de Wet op het primair onderwijs meer bedraagt dan zes kilometer;*
b. speciaal basisonderwijs als bedoeld in de Wet op het primair onderwijs meer bedraagt dan twee kilometer; of
c. speciaal onderwijs meer bedraagt dan twee kilometer'."

De heer **Van Oostrum** (CDA): Voorzitter. Dit raadsvoorstel betreft een actualisatie van de Verordening leerlingenvervoer. Het gaat om een beperkt aantal wijzigingen. Ik noem ze heel kort: de introductie van een OOGO, zodat elke leerling met leerlingenvervoer toegang krijgt tot een passende zorg-onderwijsplek, de mogelijkheid om opstandplaatsen te introduceren en het eigenbijdragebeleid. Dat laatste leidde in de commissie tot wat spraakverwarring, maar het staat nu keurig, helder en bondig geformuleerd in het raadsvoorstel. Dank u wel daarvoor. Wij stemmen daarom in met de Verordening leerlingenvervoer, zodat die weer past bij de tijd waarin we nu leven.

Ik heb nog een paar korte opmerkingen. Het leerlingenvervoer is een interessant vak en een taak die niet zelden onderbelicht wordt in het gemeentelijk domein. Het gaat over aanvragen en tijdelijk beschikken. Het gaat over rechtsgelijkheid en rechtszekerheid voor onze inwoners op basis van een nieuwe verordening. Het gaat natuurlijk ook over gemeentelijke dienstverlening. Elke leerling moet immers op tijd op school zijn en moet bij voorkeur ook niet te lang in een taxi zitten. In al die jaren waarin ik hier raadslid ben, heeft mij nooit een klacht over dit leerlingenvervoer bereikt. Dat is best een prestatie. We mogen er met elkaar weleens bij stilstaan dat het leerlingenvervoer in de praktijk eigenlijk heel goed gaat. Dat verdient een compliment en dat wil ik bij dezen namens de fractie overbrengen aan het ambtelijk apparaat.

Wij staan sympathiek tegenover het amendement, maar ik hoor graag nog even hoe de wethouder daar zelf naar kijkt.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Over het algemeen vaak ik er als raadslid voor om mijn eigen ervaringen hier in de zaal neer te leggen, omdat ik vind dat je er als raadslid niet voor jezelf zit, maar voor de hele samenleving. Maar toevallig is dit een onderwerp waar ik wat eigen ervaring mee heb. Ik heb namelijk een kind dat gebruikmaakt van speciaal onderwijs en dat ook enige tijd in dagbesteding heeft gezeten omdat onderwijs niet haalbaar was. Daarbij is geen gebruik gemaakt van leerlingenvervoer. Er is dus ook geen sprake van een conflict van belangen, maar ik wil de raad wel kort schetsen waar je als gezin allemaal tegen aanloopt als je een gezinlid hebt dat gebruikmaakt van speciaal onderwijs of in die hoek zit. Je bent daar als ouder elke ochtend de hele ochtend mee bezig, want het kind heeft speciale behoeften. Dat betekent dat je eigenlijk niet aan je eigen zaken toekomt. Je staat op en je zorgt dat je kind opstaat. Dat duurt vaak heel erg lang. Vaak moet je elke stap begeleiden of zelf zetten voor het kind. De druk om alles elke ochtend op tijd geregeld te krijgen, is veel groter dan bij een normaal gezin. In ons geval was dat ook de reden om geen gebruik te maken van leerlingenvervoer. Dat was namelijk gewoon niet haalbaar, die druk elke ochtend. Nu lees ik in het voorstel niet alleen dat leerlingenvervoer pas vanaf 6 kilometer wordt geregeld, iets waarvoor wij het amendement van GroenLinks natuurlijk mede hebben ondertekend - want dat moet echt anders - maar ook dat de mogelijkheid bestaat om centrale opstapplaatsen voor het leerlingenvervoer te gaan regelen. Dat betekent dat al die gezinnen die nu in ieder geval ontlast zijn van de taak om het kind te brengen omdat het leerlingenvervoer voor de deur stopt, er nog een extra taak bij krijgen. Ze moeten namelijk niet alleen zorgen dat het kind op tijd klaar is voor het leerlingenvervoer, maar ze moeten het kind er ook nog naartoe brengen. Dat is een extra belasting voor gezinnen die dat niet kunnen hebben. Dit zijn echt hele zware punten die niet zwaar lijken, maar als je in zo'n situatie zit, tikt dit heel hard aan. Ik zou het college dus met klem willen verzoeken om geen gebruik te maken van de mogelijkheid om in Voorschoten centrale opstapplaatsen voor het leerlingenvervoer in te voeren.

Mevrouw **De Bruin** (VVD): Voorzitter. Over het voorstel dat uiteindelijk voorligt, wil ik graag nog twee opmerkingen maken, ten eerste over het proces, hoe we hier gekomen zijn, en ten tweede over de inhoud. Het proces dat we gelopen hebben, is niet fraai. We hebben daar in de commissie uitgebreid over gesproken. Er was daar veel onduidelijkheid. De heer Van Oostrum refereerde al aan "wel of niet een eigen bijdrage?". Dat werd gerepareerd voor de vorige raadsvergadering en toen lag er een voorstel dat niet klaar was. Nu is het voorstel wel klaar. Het is fijn dat er heel veel werk is verzet om tot een inhoudelijk juist voorstel te komen, want dat is zichtbaar veel werk geweest. Op inhoud ligt wat de VVD betreft nu dus vooral een prima voorstel voor.

Ik wil graag ingaan op het amendement dat GroenLinks, gesteund door een aantal partijen, heeft ingediend. Op zich staan we er niet negatief tegenover. We vinden het ingewikkeld dat er uitzonderingen worden gemaakt voor verschillende groepen, waardoor je heel veel variaties op regelgeving krijgt. In de vorige behandeling heeft de wethouder al aangegeven dat het moeilijk was om het qua aantallen te ramen, maar dat het beslag waarschijnlijk heel beperkt was. Ik heb nog even teruggezocht hoeveel hij aangaf. De verwachting is dat door het amendement 0,7 kind extra gebruik zal maken van deze regeling. Dat is dus zeer minimaal. Mijn vraag aan de wethouder is daarom of die aanname nog steeds klopt en of ook het daarmee verwachte budgettaire beslag klopt. Indien de aanname klopt, zou de wethouder dit dan ook willen monitoren bij invoering?

Mevrouw **Zoun** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. Allereerst dank voor de aanpassingen in het stuk. Het is echt flink verbeterd, zoals de voorgangers ook hebben gezegd. Het is nu een stuk leesbaarder en duidelijker en wat ons betreft rijp voor beslissing. Wij staan ook positief tegenover het amendement van GroenLinks. Als de heer Maassen er een persoonlijk verhaal in gooit, wil ik dat ook graag doen. Ik ben een leerling van speciaal basisonderwijs. Bij ons gingen regelmatig kinderen met het leerlingenvervoer naar school toe. Mijn ouders kozen ervoor dat ik in groepsverband ging, samen met andere leerlingen die naar dezelfde school gingen. Ik zou die keuze graag vrij willen laten, zodat ouders zelf de keuze krijgen: wat is voor hen handig? Ik kan me dus voorstellen dat het voor sommige ouders wél handig is om hun kind naar een plek te brengen om vanaf daar naar school te gaan. Ik wil niet per definitie zeggen dat het naar een plek brengen ...

De **voorzitter**: Ik voel een punt aankomen, want er is een interruptie.

De heer Maassen (SP): Ik snap niet zo goed wat mevrouw Zoun voorstelt, want de keuze is nu natuurlijk vrij. Dat gaf zij zelf al aan: zij deed dat zelf; haar ouders deden dat. Ik deed dat ook voor mijn kind: wij gingen zelf. De keuze is dus vrij, maar als het college opneemt dat er centrale opstappunten komen, is de keuze niet meer vrij, want dan wordt er niet meer bij je thuis opgehaald. Er zijn gezinnen die dat er niet bij kunnen hebben. Dat is het punt dat ik probeer te maken.

Mevrouw **Zoun** (Voorschoten Lokaal): Ik zit even naar de vraag te zoeken. Die opstappunten zijn er nu dus niet. Er staat hier niet dat ernaar gezocht wordt. Ja, wel dat ernaar gezocht wordt, maar er staat niet dat er dan besloten wordt dat we dat gaan doen en dat het efficiënter is. Er wordt naar gezocht, maar dat wil niet zeggen dat we het gaan doen. Misschien kunnen we het college vragen: mocht het efficiënter zijn, krijgen we dat dan teruggekoppeld?

Mevrouw **Mieremet** (D66): Voorzitter. Wat ik hierover kwijt wil, is eigenlijk meer een samenvatting van wat er al gezegd is. Dat zal ik dus niet helemaal doen. Het proces was inderdaad lastig. Er was niet alleen spraakverwarring; er zaten ook fouten in. Het was dus niet alleen zo dat we elkaar niet konden vinden, maar ook dat het niet klopte. Dat is nu allemaal rechtgetrokken. Ik ben heel blij met het amendement en ik hoor positieve geluiden. Ik hoop dus op een volmondig ja.

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. Dank aan de heer Maassen voor zijn inbreng over de opstapplaatsen. Ik heb zelf een geestelijk gehandicapt zusje. Ik ben dus ook vrij bekend met hoe dit gaat en met de stress die het wegbrengen van een kind in de ochtend allemaal kan veroorzaken. Als daar ook nog logistiek bij komt kijken, is dat gewoon een stukje lastiger. Omdat die opstapplaatsen eigenlijk al in de oude verordening stonden, vraag ik me af of er in Voorschoten al opstapplaatsen zijn voor speciaal vervoer. Dat is gewoon een vraag aan de wethouder. Over het hele proces hieromheen is al voldoende gezegd.

Wethouder **Van der Elst**: Voorzitter. Om te beginnen: zoals u gezien zult hebben, is ook hierbij een additionele oplegnotitie naar de raad gestuurd. Ook namens alle betrokken ambtenaren hoop ik dat u echt begrijpt dat het uiterste wordt gedaan om zo goed mogelijk in te gaan op onduidelijkheid, mocht die bij de commissie bestaan, zodat we dit in de raad nog concreter kunnen uitwerken.

De heer 't Lam zei dat er onduidelijkheid is gebleken en dat er sprake was van tegenstrijdigheid. Hij vroeg hoe dat komt. We zijn uiteindelijk enigszins met een S-bocht in de vorige raadsvergadering aangekomen, waarna uiteindelijk gezamenlijk besloten is om het voorstel terug te trekken. Hoe het komt? Ik denk dat ik dat het beste kan beantwoorden met een paar hele korte

woorden. Het is uitermate complex, er is tijdsdruk, het is mensenwerk en ik ben verantwoordelijk. Dat is eigenlijk alles wat ik daarover kan zeggen. Wat de complexiteit betreft: neemt u op een rustig moment eens een aanloop en loop de in bijlage 2 opgenomen conversietabel over 27 pagina's maar eens door. Ik denk dat u dan intussen een kopje koffie moet gaan halen, want het is heel complex.

Het amendement van GroenLinks nemen we graag over. We hebben het idee dat dat een goede gedachte is en dat de relatief beperkte kosten die het met zich meebrengt, echt terecht komen bij de mensen die dit het hardst nodig hebben. We adviseren de raad wat dat betreft dus om dit mee te nemen.

Het CDA, meneer Van Oostrum: dank u voor de instemming en voor de complimenten die u aan de ambtenaren heeft gegeven.

Naar aanleiding van de inbreng van de heer Maassen wil ik u graag meenemen naar pagina 15 van het raadsvoorstel. Op dit moment zijn er overigens geen centrale opstapplaatsen in Voorschoten. In artikel 10 staat in feite een nadrukkelijke disclaimer: als de ouders kunnen aantonen dat begeleiding van de leerlingen naar de centrale opstapplaats onmogelijk is, ook met hulp van anderen, wordt er niet besloten tot het aanwijzen van een opstapplaats. Er is dus maatwerk, er is een hardheidsclausule en daar wordt rekening mee gehouden.

De heer **Maassen** (SP): Als er nou één ding is waar je als ouder van een kind met een extra zorgvraag echt horendol van wordt, is het dat je altijd, bij elke instantie, opnieuw je hele verhaal moet gaan doen. Dit is dan weer zo'n extra drempel, zo'n extra ding. Bovendien: er zullen ongetwijfeld gezinnen zijn die dit best kunnen, maar waarvoor het wel een extra belasting is. Daar houdt u in deze formulering geen rekening mee: alleen als het echt niet kan, gaan we een uitzondering maken. Ik roep u echt met klem op om hier gewoon niet aan te beginnen.

Wethouder **Van der Elst**: Het maatwerk zal prevaleren, maar het kan ook een voordeel zijn. Het kan sneller, effectiever en efficiënter werken, maar dat is niet leidend. De disclaimer staat er dus; dat is wat ik u nadrukkelijk heb meegegeven, want die noemde u eerlijk gezegd niet in uw inbreng.

Ik ga over naar de inbreng van mevrouw De Bruin van de VVD: kloppen de aannames? Jazeker, 0,7. Dat is natuurlijk een raar getal, maar gelukkig bleek er een onderzoek te zijn waar je eigenlijk een heleboel uit kon afleiden. Ja, we delen de gedachte om een jaar nadat deze nieuwe verordening in werking is getreden, te kijken wat de verschillen zijn ten aanzien van de eigen bijdrage en überhaupt de kosten van het leerlingenvervoer. Dat zeggen we graag toe. Dit zijn sowieso dingen die we graag monitoren. Dus waarvan akte.

Dan Voorschoten Lokaal. Er is in ieder geval terugkoppeling als centrale opstapplaatsen worden ingevoerd. Ik denk dat we dat met een kleine moeite kunnen toezeggen. Dan bent u daarvan op de hoogte. Als er nog een andere vraag openstond over de vrije keuze, heb ik die niet helemaal meegekregen. Ik zie dat die vraag is afgehaakt.

Mevrouw Mieremet is blij met het amendement. Dat is prima. We stemmen daar graag mee in.

De **voorzitter**: We gaan naar de tweede termijn.

De heer **'t Lam** (GroenLinks): Voorzitter. Hartelijk dank aan de wethouder voor het vele werk dat verricht is. Ik heb enige kritiek geuit, maar het is zeker zichtbaar dat er hard gewerkt is en dat er een mooi resultaat is neergelegd. Uiteraard ook dank voor de toezegging inzake het amendement.

De heer **Van Oostrum** (CDA): Voorzitter. Ik wil nog reageren op het pleidooi van de heer Maassen. Het is waar dat ouders met kinderen in het speciaal onderwijs het vaak ontzettend zwaar hebben met alles wat er rond de zorg hangt. Ik wil een pleidooi houden voor de menselijke maat in dit domein. Het is echt belangrijk dat er goed maatwerk wordt geleverd en dat er goed wordt gekeken wat een kind betekent dat naar het speciaal onderwijs moet en dat allerlei zorg nodig heeft. Dat kan inderdaad een heel zware belasting voor het gezin zijn. Daar komt dan het vervoer nog bij. Dus graag de menselijke maat. Wij kunnen instemmen met het amendement en het voorstel.

De **voorzitter**: Ik heb één toezegging van de wethouder opgeschreven over de centrale opstapplaatsen: indien die worden ingevoerd, wordt er even gekeken hoe dat in de praktijk loopt.

Wethouder **Van der Elst**: En de evaluatie van de kosten een jaar na de invoering.

De **voorzitter**: En de evaluatie van de kosten een jaar na de invoering. Ik constateer dat de raad hiermee instemt. Dan gaan we het zo noteren. Ik sluit de beraadslaging.

In stemming komt amendement 179 van GroenLinks, de SP, de PvdA en D66.

Het amendement wordt met een digitale stemming aangenomen met algemene stemmen.

In stemming komt het geamendeerde voorstel.

Het geamendeerde voorstel wordt met een digitale stemming aangenomen met algemene stemmen.

6.4. Benoeming nieuw lid Rekenkamercommissie (raadsregistratienummer Z/23/073271/334811)

De **voorzitter**: In verband met een vacature wordt voorgesteld mevrouw Kühler te benoemen als lid van de Rekenkamercommissie. De vier betrokken raden moeten alle vier dit besluit nemen. Omdat het om een persoon gaat, gebruiken we hiervoor een schriftelijke, geheime stemming. Met uw akkoord zijn de griffier en ondergetekende weer het stembureau voor het tellen van de stemmen.

(De stembriefjes worden rondgedeeld, opgehaald en geteld.)

De **voorzitter**: De uitslag van de stemming is bekend. Er zijn 21 geldige stemmen uitgebracht en alle stemmen zijn uitgebracht op de voorgestelde kandidaat. Daarmee is mevrouw Kühler benoemd in de Rekenkamercommissie.

Voordat we verdergaan, stel ik voor om een korte schorsing te houden voor een sanitaire stop.

De vergadering wordt enige tijd geschorst.

6.5. Ambachts- en baljuwhuis (raadsregistratienummer Z – 18/024375)

De **voorzitter**: Het college heeft de raad deze week geïnformeerd over de uitkomst van de juridische procedure over het Ambachts- en Baljuwhuis.

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. Ik heb dit agendapunt over ons mooie historische pand, dat op dit moment aan het verkrotten is, op de agenda laten zetten. We staan erbij en we kijken ernaar. We dachten in 2021 een koper te hebben gevonden, maar dat bleek niet zo te zijn. Sinds de koopovereenkomst ontbonden is, verkeren wij als raad eigenlijk in onwetendheid. Ik en heel veel bewoners weten niet beter dan dat de gemeente ervan overtuigd was dat we goed en sterk stonden. De vraag die blijft komen, is: wat is er nu niet goed gegaan? Een aantal technische vragen hebben wij als PvdA-fractie dinsdagavond direct verstuurd; wij konden niet wachten. We willen echt weten hoe het zit. We zijn daarbij weggebleven van die overeenkomst. We hebben juist vragen gesteld die helemaal geen betrekking hebben op die bijeenkomst. Wat schetst onze verbazing nu we aan het eind van de dag de antwoorden op onze vragen krijgen? Zelfs die vragen wil het college gewoon niet beantwoorden. Dat is heel gek. Als ik schriftelijk geen antwoord krijg, ga ik ze gewoon nog een keertje mondeling stellen. Dat doe ik bij dezen. Wat is er bij de gemeente fout gegaan, anders dan het ontbreken van een zorgvuldig en transparant verkoopproces? Is er een Bibob-onderzoek uitgevoerd en is daar een schriftelijk verslag van? Let op: ik vraag niet naar de inhoud van het verslag, maar of er überhaupt een onderzoek is uitgevoerd en of daar een schriftelijk verslag van is gemaakt. Dat zijn feitelijkheden; dat is geen inhoud. En hoe kunnen wij er zeker van zijn dat dit debacle van het AB-huis niet nog een keer gebeurt?

Ik neem u even mee terug. Er ligt een sluier van geheimzinnigheid over het verkopen van het AB-huis. Ik neem u mee terug naar bijna een jaar geleden, 17 februari 2022, naar de

raadsvergadering waarin de verkoop van het AB-huis werd teruggedraaid. Het college kan hierin niet het achterste van zijn tong laten zien. Op veel vragen uit de raad kon het college toen geen antwoord geven. De teneur was een beetje: vertrouwt u het college maar en gaat u maar slapen. En zo geschiedde. De raad stemde ermee in, zonder echt te weten waar hij mee instemde. Nu zitten we weer met dezelfde situatie. We zijn als gemeente € 350.000 armer en al die tijd weten wij als raad, het hoogste orgaan in deze gemeente, nog niet precies wat er gebeurd is. Dat is zeer onbevredigend en echt niet uit te leggen aan de inwoners van Voorschoten, vooral met dit prijskaartje. De schade schijnt binnen de perken te zijn gebleven, want het had veel slechter kunnen uitpakken. Hoe graag ik ook in dat frame wil geloven, we kunnen dit als raad op geen enkele manier controleren. Dat kan natuurlijk niet. En al die tijd heeft boven de markt gehangen dat Boris Bayer iets niet goed heeft gedaan. Dat blijkt ook uit de antwoorden op de technische vragen die we begin 2022 stelden. Ik citeer: "Het college schrijft dat op basis van andere verkregen inlichtingen aannemelijk is dat Boris Bayer Beheer niet overeenkomstig de gedane bieding de koopovereenkomst zal kunnen uitvoeren." Maar als we deze week het persbericht van de gemeente lezen, blijkt deze informatie helemaal niet te kloppen. Moet ik dan tot de conclusie komen dat de informatie toentertijd onjuist en volstrekt onvolledig is geweest? Of is er voortschrijdend inzicht bij de gemeente gekomen dat het beeld veel minder rooskleurig was dan van tevoren is gedacht en dat er dus iets niet goed is gegaan? Welke van de twee opties ziet het college? Beste wethouder, nogmaals, wat is er niet goed gegaan?

Ik wil ook iets zeggen over de informatievoorziening, want die heeft me echt enorm geërgerd. Hoe komt het toch dat het persbericht van de gemeente meer informatie bevat dan de informatiebrief die naar de raad is verstuurd? Een informatiebrief mag meer informatie dan een persbericht bevatten, maar andersom kan dat absoluut niet. Wij zijn het hoogste orgaan en moeten als eersten volledig worden geïnformeerd. Een eventuele schuldbekentenis van de gemeente hoort in de informatiebrief te staan en niet in het persbericht. Het lijkt paradoxaal: alleen Boris Bayer is in staat geweest om middels het persbericht meer openheid van zaken van de gemeente te krijgen dan de eigen raad. De ironie! Enfin, is het college nog van plan om een aanvulling op de informatiebrief te versturen die overeenkomt met de schuldbekentenis in het persbericht?

Tot slot een laatste beschouwing. Als PvdA geloof ik in een sterke overheid, een overheid die in staat is om de goede dingen goed te doen, om ongelijkheid tegen te gaan en om mensen bestaanszekerheid te bieden. Het AB-huis is voor veel mensen in het dorp belangrijk. Mensen vragen mij ook: kan de gemeente het zelf nog wel? Ik kijk naar onze raadsagenda van vandaag en naar allerlei gesprekken over alle verschillende onderwerpen die we vandaag voorbij hebben zien komen: Leidseweg 104 is niet goed gegaan, ook het stuk over het leerlingenvervoer is niet goed gegaan en er is brede kritiek op het stuk over het subsidiebeleid, dat ook niet goed is gegaan. Zijn dat slechts incidenten of moet ik spreken van een patroon en is het AB-huis daarin het sluitstuk?

Dit gaat allemaal over vertrouwen, over de legitimiteit van ons openbaar bestuur. Als die er niet is, haken mensen af en vragen zij zich af waarom het er nog is. Daarom is openheid van zaken ten aanzien van het AB-huis ongelofelijk belangrijk. Dat is voor mij de reden waarom ik graag wil weten wat er niet goed is gegaan bij het AB-huis: om ervan te leren, om deze gemeente beter te maken en om het vertrouwen van haar bewoners, van onze bewoners, terug te winnen. Ik geloof erin dat deze gemeente dat kan. Ik wil graag vertrouwen op deze gemeente. Het mooie is, wethouder, dat u daar vandaag gelijk iets aan kan doen door op een hele simpele vraag adequaat antwoord te geven: wat is er niet goed gegaan?

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. De gemeente Voorschoten had het Ambachts- en Baljuwhuis nooit moeten verkopen; laten we daarmee beginnen. Al vanaf het moment dat er voorstellen zijn gedaan en dat voor het eerst naar buiten kwam dat er misschien werd nagedacht over verkoop, is er kritiek geweest. De SP heeft altijd het standpunt ingenomen dat het Ambachts- en Baljuwhuis van ons allemaal is en niet aan een ondernemer zou moeten worden verkocht. Dan zouden we er wel iets goeds mee moeten doen, maar deze raad besloot bij meerderheid dat het Ambachts- en Baljuwhuis best verkocht kon worden en dat dat dan geld zou opleveren. Het heeft ons nu 3,5 ton gekost. De verkoop werd in deze gemeenteraad op het allerlaatste moment aangepast door extra eisen te stellen. Het mocht niet onderhands worden verkocht maar moest openbaar aanbesteed worden. Daar kwam een koper uit. Uiteindelijk heeft de gemeente nu via de rechter de koop ontbonden. Dat heeft ons 3,5 ton gekost, 3,5 ton aan gemeenschapsgeld dat ook uitgegeven had kunnen worden aan zorg, onderwijs, huisvesting of al die andere taken die de gemeente heeft, maar dat nu in de zakken van een ondernemer terecht komt. Dan kan hij er nog een huis mee

kopen. Mevrouw Van Meenen zegt buiten de microfoon: "Voor 3,5 ton?" Dat is in Wassenaar inderdaad een beetje lastig. Het schijnt in Voorschoten nog net te kunnen, maar dat is het punt niet. Het punt is dat het gemeentegeld is dat nu op een hele onbevredigende manier wordt uitgegeven.

Toen er werd gekozen voor openbare aanbesteding, werden door deze gemeenteraad een aantal eisen aan die verkoop gesteld: ontbindende voorwaarden, eisen waaraan de koper moest voldoen om te zorgen dat niet een louche pandjesbaas het Ambachts- en Baljuwhuis zou kopen en dat het ten gunste van de gemeenschap zou komen. Helaas hebben we gemerkt dat toen de gemeente meende dat het nodig was om die ontbindende voorwaarden van kracht te laten worden, zij niet zo glashard waren als gedacht. Wij zouden graag - dat hoeft niet op stel en sprong, maar wel in de loop van de tijd - een goede beleidsnotitie willen zien waarin uiteen wordt gezet hoe je dit wél moet doen, want we hebben de afgelopen jaren geleerd dat een beetje improviseren op basis van aanbiedingen van mogelijke kopers in ieder geval niet werkt. Dus laten we ons beleid nu van tevoren gewoon goed uitdenken: welke panden zouden eventueel verkocht kunnen worden, welke voorwaarden stellen we daaraan en hoe pakken we dat aan? En geen houtje-touwtjebeleid.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Voorzitter. Het mag in ieder geval duidelijk zijn dat de gemeente zich niet met eer heeft overladen in de soap rond het Ambachts- en Baljuwhuis. Ik baal daar persoonlijk gewoon ontzettend van, niet alleen vanwege de manier waarop de gemeente er weer eens op staat, maar ook omdat wij er, hoewel onze fractie helemaal niet direct enthousiast was, uiteindelijk wel van overtuigd zijn geraakt dat het plan dat er lag om er een hotel neer te zetten, eigenlijk best goed was. Als ik nu 's avonds op de Voorstraat loop en dan die donkere hoek zie, baal ik daar nog steeds van, want dat is gewoon een gemiste kans. Daarin verschillen we misschien van mening met de fractie van de SP, maar het punt is ook dat we nu niks verder zijn gekomen met het Ambachts- en Baljuwhuis. Maar goed, dat wisten we al. Het was alnog een beetje een schok om te zien dat de rechtszaak waarvan we eigenlijk wel een beetje wisten dat die ging komen, eindigde in een schikking met 3,5 ton schadevergoeding. Als dat dan het minste van de kwaden is waaruit je kon kiezen, zijn er echt heel veel dingen misgegaan. Dan wil je als raadslid en als inwoner weten wat er in vredesnaam gebeurd is. Hoe zijn we hier nou gekomen vanaf het vaststellen van voorwaarden voor bekrachtiging van de verkoop? We hebben echt geprobeerd dat zorgvuldig te doen; daar verwees de heer Maassen net naar. Een klein jaar geleden hebben we de verkoop ontbonden en nu zit je in de situatie dat de beoogde koper er met 3,5 ton vandoor gaat en dat wij nog steeds met het Ambachts- en Baljuwhuis zitten. We hebben dus echt uitgekeken naar informatiebrief 9. Die bevat met een beroep op geheimhouding eigenlijk nauwelijks informatie. Er waren vragen van de Partij van de Arbeid. Daar zijn antwoorden op gekomen. Die vragen zijn snel beantwoord. Waardering daarvoor, maar er staat eigenlijk bijna niets in. Dat kan zo niet. Het kan niet zo zijn dat we zeggen: helaas, ongelukje, laten we maar weer doorgaan. Ik zal niet de enige zijn die de reacties heeft gezien op sociale media in de trant van: de kneusjes bij de gemeente zijn weer bezig, hoor. Bij iedere aanvraag van minder dan 2 ton gaan we nu deze opmerking krijgen: o, dit kan niet, maar als jullie een foutje maken, kost dat 3,5 ton en hebben we het daar verder niet over. Wat moeten we daar dan op dit moment op gaan zeggen? We hebben echt heel veel te doen als overheid, als gemeente. We hoorden wethouder Van der Elst daar zojuist al over. De rol van de gemeente is de komende tijd echt cruciaal. Er moeten echt heel veel uitdagingen opgepakt worden. Daarbij is het vertrouwen in die gemeente cruciaal. De gemeente hoeft gelukkig niet onfeilbaar te zijn, maar ze moet wel open zijn, uitleggen en bereidheid laten zien om te leren van dingen die fout gaan. Het probleem is nu dat die kennelijke afspraken over geheimhouding juist dát verhinderen bij dit hele publieke onderwerp, waar het hele dorp bij meeleeft. Daar bijten die afspraken die publieke verantwoordelijkheid. Ik dring er bij de wethouder dus echt op aan dat er meer informatie naar buiten moet komen. Ik weet dat het college kennelijk in een lastig parket heeft gezeten; anders beantwoord je vragen niet met "daar kunnen we helaas niks over zeggen", maar dit is wat ons betreft echt te kort. Ik zou toch echt willen vragen om te kijken wat er nog wel mogelijk is.

Ik denk dat het ook goed is om te zeggen dat het er niet om gaat dat barbertje hier moet hangen. Ik wil geloven dat het college, de wethouder, de beste keuze voor het dorp heeft gemaakt. Laten we ook gewoon eerlijk zijn: we hebben als raad ook best wel boter op het hoofd. Ik wil eerlijk zijn: ik denk zelfs dat iedereen binnen beide colleges en binnen het ambtelijk apparaat op ieder moment in dit hele proces, dat uiteindelijk best wel lang geduurd heeft, volstrekt te goeder trouw heeft gehandeld. Dat is nou precies waarom ik me hier zoveel zorgen over maak, want kennelijk hebben we allemaal echt ons best gedaan om er iets goeds van te maken, maar hebben wij als gemeente

zo'n gigantische blinde vlek dat we vrolijk de fuik ingelopen zijn en uiteindelijk denken: laten we maar 3,5 ton meegeven, want dat is de beste oplossing die we hier kunnen vinden. Vanuit de controlerende taak van de raad vind ik echt dat dan boven de tafel moet komen wat er misgegaan is. We horen dus echt graag van de wethouder toch nog wat meer toelichting, niet zozeer op wat er afgesproken is met de beoogde koper, maar op wat er nou fout is gegaan aan de kant van de gemeente. Hoe kan dit nou gebeurd zijn?

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. Wij van Voorschoten Lokaal willen wel met een positieve noot beginnen, zeg maar de silver lining in dit eigenlijk toch wel verschrikkelijke dossier: het Ambachts- en Baljuwhuis blijft gelukkig nog in handen van de gemeente, hopelijk voor de lange termijn. Dat is natuurlijk altijd weer afwachten, maar voorlopig is het weer even gered. Het Ambachts- en Baljuwhuis was immers een geschenk aan de inwoners van Voorschoten en had daarom in de eerste plaats inderdaad nooit verkocht mogen worden, zoals de heer Maassen dat terecht schetste. Het is het huis van de Voorschotenaren voor Voorschotenaren. Voorschoten Lokaal is in het algemeen sowieso tegen de verkoop van tafelsilver en we zijn daarom blij dat het niet door is gegaan. Tot zover de silver lining.

Er is al veel gezegd. Vanavond is al meerdere keren voorbijgekomen dat procedures en processen nogal rommelig verlopen. Dat heeft ook in dit dossier tot deze dubbelzinnige uitkomst geleid. Aan de ene kant juichen we die uitkomst toe - namelijk het behoud - maar aan de andere kant zijn we zeer zeker niet blij met de cash-out van € 350.000. Dat geld had veel beter in de verduurzaming van het pand gestoken kunnen worden en had daarmee gebruikt kunnen worden om dit huis van de Voorschotenaren weer klaar te maken voor de komende 100 jaar. Als we die 3,5 ton afzetten tegen die 100 jaar, valt het per jaar wel weer mee, maar het blijft een bittere en dure pil.

Voorschoten Lokaal hoopt daarom dat deze dure leerschool tot een onmiddellijke en sterk stijgende learning curve zal leiden - daar verwees de heer Deuzeman al naar - die mogelijk tot substantiële voordelen kan leiden bij toekomstige te realiseren projecten, zodat we nog enigszins kunnen spreken van een inverdieneffect, nóg een silver lining! Voorschoten Lokaal ondersteunt vanzelfsprekend het stimuleren van een goede scholing van de inwoners en het eigen ambtelijk apparaat, maar met deze school hebben ze wat ons betreft wel een zeer excellent leerprogramma gekozen. Wij hopen en vertrouwen erop dat dit voorlopig niet nog een keer zal gebeuren. Onze vraag aan de wethouder is daarom of hij, zoals meerderen al hebben gevraagd, een doorkijkje kan geven naar hoe het college een dergelijke situatie gaat voorkomen en hoe wij hiervan hebben geleerd.

De heer **Posthuma** (PvdA): Misschien bent u heel goed van vertrouwen, maar waarop is dat vertrouwen precies gebaseerd? Ik kan me dat op basis van de afgelopen periode echt totaal niet voorstellen. Kunt u mij dus misschien aangeven hoe u dat ziet?

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): U vraagt mij of ik vertrouwen heb in het college. Het antwoord is ja.

De heer **Posthuma** (PvdA): Waar baseert u dat vertrouwen op in dit dossier?

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Je kunt twee kanten op redeneren. Er ligt een claim, die ook in de pers heeft gestaan, en er is een uitkomst. Ik zie het graag van de positieve kant. Van boven naar beneden geredeneerd is het een bedrag dat hoger had kunnen uitvallen. Als u van onderaf redeneert, is het inderdaad sneu geld en had dat voorkomen moeten worden, maar ik denk dat er met deze uitkomst maximaal aan damage control is gedaan in de situatie die er lag.

De heer **Posthuma** (PvdA): Zou u niet willen weten hoe die damage is ontstaan om het niet te hoeven controleren?

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): We hebben de wethouder zojuist, evenals aan de overkant, gevraagd om nog een verdere toelichting en een verdere duiding te geven van hoe het proces verlopen is. Ik wacht dus graag op de beantwoording van die vraag door de wethouder. Dan zal ik mijn mening vormen.

De heer **Maassen** (SP): Ik hoor de heer Van Duivendijk zeggen dat er naar zijn mening maximale damage control is uitgevoerd door de gemeente. Dan is mijn vraag aan de heer Van Duivendijk:

welke damage control? Weet hij iets wat wij niet weten? Wat is er dan gebeurd? Wat heeft de gemeente dan gedaan? Ik kan dat niet beoordelen op basis van deze informatiebrief.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Ik kan u geruststellen, meneer Maassen: ik weet niet meer dan u. Dat is dus inderdaad een aannname. Helaas zal het vermoedelijk in nevelen gehuld blijven, gezien de geheimhoudingsverklaringen die er liggen. Wellicht zullen we het dus nooit weten, maar ten opzichte van wat er lag, is dit de uitkomst.

Mevrouw **Schroot** (D66): Voorzitter. Er zijn al veel woorden gesproken. Wij zijn natuurlijk ook uitermate teleurgesteld, eigenlijk vooral door het persbericht van vanmorgen van het college. Ik licht daar een punt uit. Dat bericht gaat naar onze inwoners en we lezen geen woord over excuses. Mensen snappen hier helemaal niks van. Er gaat ineens € 350.000 naar BBB. Er wordt eigenlijk amper een verklaring gegeven en amper een heel nederige houding aangenomen met allerlei excuses. Daar hebben we toch wel vraagtekens bij. Het hele proces is natuurlijk heel wazig verlopen. Daar hebben we inderdaad allemaal een rol in gespeeld, maar we hebben daarover nog wel erg veel vragen aan het college. Ik ga ze maar gewoon allemaal voorlezen. Misschien kunnen we daar dan straks antwoord op krijgen.

De gemeente is één rechtspersoon. Als raad willen we op grond daarvan inzage in de vaststellingsovereenkomst om onze controlerende rol te kunnen uitoefenen. Kan dat en wanneer zouden we dat vertrouwelijk in kunnen zien, als we dat zouden willen? Door het ondertekenen van de vaststellingsovereenkomst ronden wij hiermee een langdurig proces rondom het AB-huis af. Kan het college deze schikking aangaan of heeft de raad hier nog een rol in, zoals ons ook gevraagd werd om in te stemmen met de verkoop en vervolgens met de intrekking van de verkoop? De derde vraag is: waarom is er gekozen voor schikken en niet alsnog voor verkopen, toen bleek dat onze positie minder gunstig was dan de raad in februari 2022 werd voorgehouden? De vierde vraag: was het een bewuste keuze van het college om het AB-huis ten koste van iedere prijs in eigendom te behouden toen duidelijk werd dat de gemeente er juridisch gezien minder gunstig voor stond? De vijfde vraag: wanneer werd de ongunstige positie van onze gemeente duidelijk bij het college? De zesde vraag: had die situatie met de raad besproken kunnen en moeten worden, in vertrouwelijkheid? De zevende vraag: een schikking van € 350.000 is heel fors; waarop is dit bedrag gebaseerd? Kan het college daar duidelijkheid over geven? De achtste vraag: hoe kan een college instemmen met een schikkingsvoorstel waarmee de raad eigenlijk monddood wordt gemaakt in zijn controlerende rol?

De negende vraag is een uitgebreide vraag. De emotie is voor iedereen nu nog hoog. Heel Voorschoten verliest en dit mag niet nog een keer gebeuren, zoals we de andere fracties al hebben horen zeggen. We willen dan ook een evaluatie of een beleidsnotitie, in ieder geval helderheid, hebben. De vragen die we daarin graag terug willen zien, zijn de volgende. Wat hadden raadsleden kunnen doen om te zorgen dat dit niet zou gebeuren en vooral hoe dit niet meer kan gebeuren in de toekomst? De tweede vraag: op welke momenten had de raad in kunnen grijpen, zodat we niet voor een voldongen feit waren geplaatst, zoals nu het geval is? De derde vraag: de uitkomst van het juridisch proces vernemen via de media is buitengewoon pijnlijk. Hoe heeft dit kunnen gebeuren en welke maatregelen zijn genomen om dit in de toekomst te voorkomen?

Dan de tiende vraag. De gemeentelijke financiële schade is natuurlijk hoger dan de € 350.000: alle ambtelijke inzet, externe huur, het inlopen van achterstallig onderhoud, verduurzaming en exploitatie van het AB-huis als we het niet opnieuw verkopen. Of is opnieuw verkopen gunstiger? We willen snel een financieel overzicht van alle nog te verwachten kosten, inclusief de dekking. Wanneer kunnen we dit verwachten?

Dan de elfde en laatste vraag; ik stel uw geduld op de proef. Wanneer ontvangt de raad de startnotitie plan van aanpak, zoals de raad in amendement 158 op 17 februari 2022 heeft gevraagd?

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Voorzitter. Er is een hoop gezegd. Ik kan het zeker eens zijn met eenieder die zegt dat dit een zeer teleurstellende uitkomst is van een bijzonder ingewikkeld en langdurig proces. We zijn hier allemaal met goede moed aan begonnen. Laat ik het zo zeggen: er werd ons een voorstel gedaan waarmee we geld konden verdienen voor de gemeente en het gebruik van het AB-huis konden verbeteren. Daar waren we enthousiast over, ook in een voor de gemeente financieel heel ingewikkelde tijd. Dat was feitelijk de aanleiding om met dit proces te

starten. Wij willen natuurlijk leren van wat er is gebeurd en van wat er mis is gegaan en waarom we zo verschrikkelijk veel geld uit moeten geven, feitelijk aan niets, behalve dan ons leerproces, waar de heer Van Duivendijk zo positief aan refereerde. Een van de dingen die ikzelf van dit verhaal heb geleerd, is wat er ingewikkeld aan is. Ik heb een juridische opleiding en ik kijk dus ook naar juridische dingen. We mengen hier een publiek proces met een privaat proces. Het overeenkomstenrecht is privaatrechtelijk en wat de gemeente doet - we hebben het over een aanbesteding, maar feitelijk was het een openbare inschrijving - is weer een publiek proces. Wat het college in het begin heeft gedaan door zijn bevoegdheid om een pand eventueel te verkopen voor te leggen aan de raad, is het begin van het mengen van die twee processen. We hebben allemaal de indruk gekregen dat we iets te zeggen hadden over het proces. Dat hebben we dan ook met graagte gedaan, want het is een beeldbepalend gebouw. We vonden het dus belangrijk dat het ten nut van het dorp zou worden gebruikt. Daar hebben we goed gebruik van gemaakt. Je ziet eigenlijk dat we gedurende dat proces in de knel kwamen met dat openbare stuk en het private stuk. Dat wij als raad vorig jaar de koop terug moesten draaien en onze toestemming in moesten trekken, is publiek, maar daar ging het niet om, want het ging om een overeenkomst met ontbindende voorwaarden; waren die er nou of waren die er nou niet? Daar ging de rechtszaak uiteindelijk ook over. Dan worden de zaken die gedeeltelijk ook publiek waren in de ontbindende voorwaarden, anders gewogen. Daar loopt het spaak. Dat is ontzettend jammer. Ik leer er heel erg van: we moeten het nooit meer zo willen doen. Het is ook maar de vraag of we als gemeente nog gebouwen moeten willen verkopen. Daarin voel ik heel veel voor de vraag die de heer Maassen heeft gesteld: als we dit al willen doen, dan is het fijn om van tevoren iets als een beleidsnotitie te ontvangen over hoe we dit moeten doen. Ik denk immers dat we het er collectief over eens zijn dat het ontzettend zonde van het geld is. Het is precies zoals de heer Deuzeman zei: je loopt door de Voorstraat en dan zie je dat gebouw, waar niks in gebeurt. Doodzonde! Ik hoop dus ook dat we na het slikken van deze bittere pil met volle vaart aan de slag kunnen om dat gebouw te gaan gebruiken.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Ik denk dat ik heel erg kan meegaan met uw analyse van het probleem als een menging van een publiek en privaat proces, waardoor dingen helemaal door elkaar heen lopen. Het punt is alleen wel: ja, een notitie zou goed zijn, maar wij hebben dit toch redelijk zorgvuldig gedaan in een poging om het allemaal goed op te zetten. Wij dachten dat wij het goed gedaan hadden. Bent u het met me eens dat we ook eerst boven de tafel moeten zien te krijgen waar dit zo spaak gelopen is? Ja, je moet proberen om processen niet te mengen, maar tegelijkertijd moeten we bij een pand dat zo publiek is, alles kennelijk toch in eigen bezit houden. Het heeft nogal wat consequenties. Ik zou dus toch iets meer analyse willen. Bent u dat met mij eens?

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Zeker, ik ben het met u eens, maar juist het mengen van publiek en privaat maakt dat we niet alles kunnen weten. Maar ik denk wel dat het met name gaat om de aanloop van het proces, wat er vanuit de gemeente is gedaan en of we genoeg expertise hebben ingehuurd om dit te doen. Ik denk immers dat we dit als kleine gemeente niet zelfstandig moeten willen doen. Daarvoor hebben we echt externe expertise nodig. Dus ja, ik wil graag dat stuk leren en daarbij dan niet zozeer focussen op wat er precies in de overeenkomst zit wat we niet mogen weten, maar wel op het proces en hoe we dit met elkaar hebben aangepakt.

Mevrouw **Kortekaas** (CDA): Voorzitter. Ik sluit me aan bij de woorden van mevrouw Van Meenen, die heel veel wijze woorden over het publiekrechtelijke en het private verhaal heeft gesproken. Het verkoopproces is nu middels een schikking beëindigd. Daarbij rijst de vraag of de afronding van het proces wel conform de regels van de Gemeentewet en onze Financiële verordening heeft plaatsgevonden. Dit horen we graag van de wethouder.

Naar aanleiding van de opmerking van mevrouw Van Meenen: op 17 februari 2022 is een amendement van mijn buurman, de heer Van Oostrum, unaniem aangenomen met betrekking tot aansluiting zoeken bij een inkooporganisatie. Via informatiebrief 056 is dat amendement afgedaan door een daarin opgenomen toezegging om het werkproces van het Ambachts- en Baljuwhuis te analyseren. Op basis van de bevindingen zou onderzocht worden of eventuele verbeteringen van het proces bij toekomstige verkoopprocedures mogelijk zijn en waar deze dan zullen plaatsvinden. Dit is een zin om goed over na te denken, want die toezegging hebben wij nu. Ik geloof dat alle fracties hiermee tevreden kunnen zijn. Het CDA vindt een analyse of evaluatie van het hele proces namelijk ook noodzakelijk, opdat geleerd wordt van de gemaakte fouten. Want ik denk dat eenieder er inmiddels van is doordrongen dat er fouten gemaakt zijn.

Wij zijn evenals D66 van mening dat vanuit het college excuses op hun plaats zijn, minstens aan onze inwoners. Het CDA heeft altijd tegen alle verkoopplannen gestemd, maar wij betreuren de hele gang van zaken zoals die is gelopen. Zoals wij weten nemen gedane zaken geen keer, maar daarnaast blijft het Ambachts- en Baljuwhuis van de inwoners van Voorschoten. Daar zijn wij wel blij om.

Wethouder **De Bruijn**: Voorzitter. Dank aan iedereen voor de gestelde vragen. Ik denk dat de meeste van de door jullie gestelde vragen zeer terecht zijn. Laat mij ook helder zijn: volgens mij zijn we het er allemaal over eens dat we hier natuurlijk liever niet met dit onderwerp in de raad hadden gezeten omdat we € 350.000 hebben moeten betalen voor een schikking. Ik denk dat we dat allemaal anders in ons hoofd hadden. Het is ook gezegd: natuurlijk hebben we allemaal goede bedoelingen gehad, maar ik denk dat duidelijk is - daar moeten we gewoon eerlijk in zijn - dat het proces zeker niet vlekkeloos is gelopen en dat we zeker ook steken hebben laten vallen. Ik kan me dus heel goed voorstellen dat bijvoorbeeld het CDA vraagt om een stukje excuses richting de gemeente. Dat zou ik best willen doen, ook vanaf hier, want het is inderdaad ook gemeenschapsgeld. Ik ga proberen om zo veel mogelijk informatie aan u te geven. Ik ga ook proberen om de door u gestelde vragen zo goed mogelijk te beantwoorden. Natuurlijk heb ik een lijn in mijn hoofd waar ik niet overheen mag gaan. Dat weet u, maar ik ga proberen om zo duidelijk mogelijk uw vragen te beantwoorden.

Om te beginnen: wat is er eigenlijk fout gegaan? Als ik daar doorheen ga, is het niet zo dat één ding gigantisch fout is gegaan. Zoals wij het zien en zoals ik het zie, is het eigenlijk vanaf de basis een opeenstapeling geweest van kleine foutjes. Bij een opbouw die niet helemaal goed gaat, bijvoorbeeld als je een toren bouwt met een aantal foutjes erin, eindig je uiteindelijk met een toren van Pisa in plaats van met een rechte toren. Dat zien we hier ook. Ik kan wel een paar zaken noemen waar we het bijvoorbeeld over hebben. Ik denk bijvoorbeeld dat we ons als gemeente, ook met de expertise en kunde die we in huis hebben, echt hebben verslikt in het onderwerp; daar is ook een vraag over gesteld. Ik denk ook dat wat de VVD zei over de mengeling van publiek en privaat, zeker meespeelt. Het is niet iets wat we standaard in huis hebben en wat we geregeld doen. Dat betekent dat je heel erg afhankelijk bent van het inhuren van kennis, maar als je kennis inhuurt, moet je ook heel goed weten wat en wie je inhuurt. We zien dat dat ook lastig is. Dat is ook een beetje waarom we op een gegeven moment tot de conclusie kwamen dat we misschien toch niet zo sterk stonden als we dachten. De koopovereenkomst was bijvoorbeeld toch niet zo scherp geformuleerd als we zouden willen. Dat betekent dat, waar wij dachten dat wij iets goed hadden gedaan, dat niet zo strak was als we zouden willen.

De heer **Posthuma** (PvdA): Hoor ik de wethouder nu zeggen dat een externe adviseur degene is geweest die ervoor gezorgd heeft dat het koopcontract onvoldoende goed is opgesteld, waardoor er minder strakke richtlijnen in die koopovereenkomst zijn gekomen, waardoor wij nu eigenlijk het schip zijn ingegaan? Klopt dat?

Wethouder **De Bruijn**: Volgens mij heb ik net gezegd dat meerdere kleine dingen niet lekker zijn gelopen. Dit is één ding dat ik daaruit licht. Ik zeg niet dat dat specifiek ... Ik zeg dat het aan meerdere kanten ligt. We hebben soms niet honderd procent het goede advies gehad van een externe, maar het gaat ook altijd om de interpretatie en de aansturing van binnenuit. Het is dus een combinatie van factoren.

De heer **Maassen** (SP): Ik weet niet of het hier aan de hand is - want die informatie heb ik niet - maar als je een verkeerd advies krijgt en als je daardoor in juridische problemen komt, zou het zo kunnen zijn dat je dan nog een positie hebt om dat te verhalen op die andere partij. Heeft de gemeente daarnaar gekeken of is de gemeente nog bereid om daarnaar te gaan kijken?

Wethouder **De Bruijn**: Daar hebben we nog niet naar gekeken. Nogmaals, het is ook een combinatie met ons eigen doen. Een andere vraag die gesteld is, ging over de evaluatie. Natuurlijk zijn wij al bezig met veel zaken die ik nu benoem. Uiteraard heb ik ook gewoon een lijstje met leerpunten. Uiteraard zijn wij bezig met kijken naar wat op welk moment wel of niet fout is gegaan. De mensen die dat hebben gezegd, hebben er immers gelijk in dat we ook moeten zorgen dat we het een volgende keer wél strak georganiseerd hebben. Een ander leerpunt is bijvoorbeeld dat we ons verkoopbeleid zeker gaan herijken; daar werd al aan gerefereerd. Daar moeten ook dit soort zaken in staan. Helaas merken we door deze gebeurtenissen dat we daar werk aan de winkel

hebben. Wat bijvoorbeeld bij de koopovereenkomst uiteindelijk ook een rol heeft gespeeld, is dat wij, zoals u weet, altijd het idee hebben gehad dat bij de verkoop en bij het tekenen van de verkoopovereenkomst de raad nog altijd het laatste woord zou hebben. Uiteindelijk blijkt dat dit niet zo was. Dat heeft erin geresulteerd dat, waar wij dachten dat we daar nog sterk stonden, dat wel degelijk een stuk minder was.

Ik kan natuurlijk nog heel veel zaken benoemen, maar misschien is het goed als ik ook even inga op het bedrag. We hebben het over € 350.000. Ik denk dat we het er met elkaar over eens zijn dat dat hartstikke zonde is, want dat bedrag hadden we ook aan iets anders kunnen besteden. Maar ik denk dat ik ook de situatie moet schetsen. Op een gegeven moment wisten we dat we misschien niet zo sterk stonden als wij dachten en dat we al een keer in de rechtbank waren geweest. Daar kregen we natuurlijk signalen mee van hoe de rechter naar bepaalde zaken kijkt. We wisten ook wat het risico was op dat moment. Als wij op dit moment niet hadden geschikt, hadden we bij de voortgang van het proces eigenlijk al een risico gelopen van minimaal € 1,6 miljoen, exclusief juridische kosten. Dat betekent dat je - ook ik als portefeuillehouder - op een gegeven moment juist moet kijken naar het belang van onze gemeente en dat je het risico moet gaan afdekken. Dat is wat we hebben gedaan.

Mevrouw **Schroot** (D66): Was dat niet bij uitstek een moment om de raad te raadplegen over: welke keuzes liggen er voor en wat kunnen we nog doen?

Wethouder **De Bruijn**: Ik denk dat ik dan kom op de vraag die eerder door meerdere fracties is gesteld: wat is nou de bevoegdheid van het college en hoe werkt dat nou? Daarbij moet ik ook meegeven dat timing en tijd in die onderhandeling natuurlijk een heel belangrijk aspect zijn. Er is onder andere gevraagd wanneer het college doorhad dat het er misschien niet zo positief voor stond. Voor mij persoonlijk of voor ons als college was dat vlak na de rechtszaak in december, dus eigenlijk vlak voor de eerste gesprekken die er zijn geweest. Wij hebben echt driedubbel gecheckt hoe dit proces liep, hoe we dit moesten oppakken, wat wij als college konden doen en waar we de raad moesten vragen om in te stappen. Nogmaals, we hebben dit intern en extern gecheckt, drie keer. We hebben wat dat betreft misschien niet altijd een goed trackrecord, maar hier zeker wel.

Er is ook gevraagd naar de Gemeentewet. Daarin heb je wel degelijk artikel 169, lid 4. Daarin staat inderdaad dat de wet bepaalt dat het college vooraf inlichtingen verstrekt over onder andere het aangaan van privaatrechtelijke handelingen als de raad daarom heeft verzocht of als het aangaan van in casu de VSO ingrijpende gevolgen kan hebben voor de gemeente. In dit geval volgt het vervolg eigenlijk op beslispunt 2 van het raadsbesluit dat we in februari hebben genomen. Daarbij heeft de raad uiteindelijk uitgesproken dat de raad het Ambachts- en Baljuwhuis niet meer wil verkopen. Dit is eigenlijk het vervolg van het helaas op een vervelende manier afronden van dit besluit. Dat zorgt ervoor dat wij op deze manier eigenlijk juist uitvoering geven aan de eerdere wens van de raad, namelijk de wens om op grond van dat raadsbesluit niet te verkopen aan Boris Bayer Beheer. Als je het dan hebt over ingrijpende gevolgen, waar in dit artikel dus over wordt gesproken, zou daar juist sprake van zijn als we níét hadden kunnen schikken, dus als we geen vaststellingsovereenkomst hadden kunnen tekenen, want dan hadden de gevolgen veel extremer kunnen zijn. Dan hadden we inderdaad bij u aan moeten kloppen met: we zijn er nog steeds niet blij mee, maar we kunnen dit niet op een manier afhandelen en we moeten verder met elkaar in gesprek gaan. Dat is dus wat we uiteraard - ik zeg het nogmaals: meerdere keren - juridisch hebben gecheckt: hoe dat proces gaat en ook waar het mandaat ligt vanuit het college. Ik zeg hier nogmaals bij - dat wordt uiteraard ook in dit lid gezegd - dat het in een stroomversnelling kwam. Dat betekent dat we ook in het belang van de gemeente en van de gemeenschap hebben moeten handelen.

Mevrouw **Schroot** (D66): Het is me toch niet helemaal duidelijk, want volgens mij kunnen wij als raad besloten bijeenkomsten houden waarin vertrouwelijke informatie kan worden gedeeld. Daar houdt iedereen zijn mond over; dat is dan de afspraak. Op dat moment had de wethouder of het college dit toch kunnen onderzoeken in de zin van: met elkaar zijn we sterker om te denken in andere oplossingen? Want nu zijn we, als ik het goed begrijp, voor een voldongen feit gesteld en kunnen we niet meer ingrijpen. Dat is heel vervelend voor een raadslid. Was er echt geen mogelijkheid om toch nog ergens te sturen?

Wethouder **De Bruijn**: Laat ik eerst zeggen dat ik dat gevoel uiteraard heel goed begrijp. Wij hebben die beslissing moeten nemen. Nogmaals, er zat tijdsdruk op. Als wij deze schikking niet

hadden kunnen treffen, waren eigenlijk alle resultaten slechter geweest. We hebben die beslissing op een gegeven moment dus moeten nemen. Nogmaals, we hebben juridisch gecheckt of het nodig was. Het was niet nodig. Wij hebben dus gedaan wat in onze ogen het beste is voor de gemeente. Ik begrijp uw gevoel, maar dat hoefde niet.

Mevrouw **Schroot** (D66): Hoe kunnen we dat controleren?

Wethouder **De Bruijn**: Daar zult u ons toch in moeten vertrouwen. Zoals ik zei: het risico was dermate hoog ... U heeft ook al in de media kunnen lezen wat eerder als risico werd opgeschreven. Wat ik zojuist zei, was een uitwerking van een procedure die er was. U kunt het narekenen: iedere dag dat wij niet leverden, was er een boete van € 4.200 voor de gemeente. Reken dat uit; dan weet u dat u op dat bedrag zit. U weet ook dat er, als wij door zouden gaan, ook nog eens juridische kosten tegenover zouden staan. U kunt dat dus ook op die manier narekenen.

De heer **Posthuma** (PvdA): Het begint voor mij allemaal steeds onbevredigender te worden, vooral omdat u ervan uitgaat dat het advies dat u heeft gekregen, goed en correct was en dat daar de juiste dingen in hebben gestaan. Hoe moeten wij er in godsnaam van uitgaan dat dat waar is, dat het goed en adequaat is geweest? U bent de vorige keer namelijk kennelijk ook niet goed geïnformeerd. Alles bij elkaar vind ik dat u doet voorkomen dat wij op uw blauwe ogen moeten geloven dat het allemaal goed komt. Dat kan in dezen, met deze omvang en met alle vragen die uit het dorp komen, gewoonweg niet. Ik wil u dus echt vragen om meer antwoorden te geven op de vragen die wij aan u aan het stellen zijn. U heeft zowel van mevrouw Schroot als van mij nog een hele lijst vragen die u kan gaan beantwoorden. Ik wil echt graag dat u daar antwoorden op gaat geven. Daar zitten de hele raad en heel Voorschoten op te wachten.

Wethouder **De Bruijn**: Volgens mij was ik nog bezig met het beantwoorden van de vragen.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Ik vraag me af wat de heer Posthuma dan voorstelt. De wethouder geeft een toelichting, een uitleg. Hij geeft aan dat hij heeft gehandeld binnen de kaders die de raad hem gesteld heeft. Wat verwacht u dan? Wilt u zelf de controle van de Gemeentewet gaan doen omdat u niet vertrouwt wat de wethouder zegt?

De **voorzitter**: Wellicht is het voor de gezelligheid goed om te blijven spreken via de voorzitter.

De heer **Posthuma** (PvdA): Mevrouw de voorzitter. Het hangt even af van de antwoorden die de wethouder geeft. Zoals u weet, heeft de gemeenteraad verschillende instrumenten om antwoorden van het college te krijgen. Als die antwoorden mij niet zinnen, gaan we daar andere instrumenten voor inzetten.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Toch nog een korte vraag, want dit was een algemeen antwoord van de heer Posthuma. In mijn beleving reageerde hij rechtstreeks op de vragen van mevrouw Schroot over wat de wethouder nou precies zei en of dat waar was. Ik ben dus een beetje zoekende: reageerde u daarop en zegt u dat u het antwoord van de wethouder niet vertrouwt? Of wil de heer Posthuma toch het algemene verhaal vertellen?

De heer **Posthuma** (PvdA): Ik wil mevrouw Van Meenen graag allerlei dingen uitleggen die ze niet goed begrijpt. Volgens mij gaat het er niet zozeer om of ik de wethouder vertrouw of niet. Het gaat erom dat wij die controlefunctie moeten kunnen uitoefenen. Door de antwoorden op deze manier te geven kunnen wij onze wettelijke taak als gemeenteraad onvoldoende uitvoeren. Dat is wat er gebeurt.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat de wethouder nu verdergaat met de beantwoording. Dan kijken we aan het eind van de eerste termijn van het college of alle vragen beantwoord zijn.

Wethouder **De Bruijn**: Ik was nog bezig met de beantwoording. Volgens mij probeer ik die zo helder, open en duidelijk mogelijk te doen. Ik heb tot dusver al heel veel gezegd. De PvdA vroeg of er op een gegeven moment voortschrijdend inzicht was. Ja, maar die vraag heb ik zojuist eigenlijk al beantwoord. Ik heb ook gezegd wanneer dat ontstaan is. Er is ook gevraagd of de gemeente het zelf nog wel kan. Ik denk dat ik net ook al het antwoord daarop heb gegeven. We hebben ons hier zeker in verslikt en je ziet dat dit toch wel een heel specifieke procedure is. Als wij dit zelf willen doen ... We kunnen het sowieso niet helemaal zelf. Daar zullen we zeker ook goede hulp en

ondersteuning in nodig hebben, maar dat betekent dat we eerst voor onszelf duidelijk moeten hebben wat voor soort expertise we nodig hebben. Dus kunnen we het helemaal zelf? Ik denk het niet. Volgens mij hebben we in het afgelopen proces ook gezien dat dat zo is.

Ik heb al gezegd dat we nog aan het evalueren zijn. De SP vroeg of er een beleidsnotitie komt met hoe we het wél gaan doen. Ik zei al dat we het verkoopbeleid, waar het eigenlijk op neerkomt, gaan actualiseren.

De heer **Maassen** (SP): Een heel korte vraag, ook naar aanleiding van het debatje tussen mevrouw Van Meenen en de heer Deuzeman. Op welke manier worden de lessons learned uit dit debacle daarin meegenomen? Hoe zorgen we dat we leren van onze fouten? Want fouten maken is één ding, maar fouten blijven maken mag natuurlijk niet gebeuren.

Wethouder **De Bruijn**: Daar ben ik het mee eens. Nogmaals, ik heb hier een aantal leermomenten staan. We hebben natuurlijk zelf ook gezegd: waar zit dat? U heeft helemaal gelijk: we moeten dit op een bepaalde manier borgen. Op sommige punten kunnen we dat doen in beleid. Op andere punten moeten we zorgen dat we het op een andere manier borgen. Ik moet eerlijk zeggen dat we, zoals ik zojuist aangaf, het proces van schikken voorbij zijn, maar dat we ook nog bezig zijn met die evaluatie. We moeten dus ook kijken wat de beste manier is om dit te borgen. Ik kan daar dus nog niet honderd procent antwoord op geven, maar het lijkt me evident dat dit moet gebeuren.

GroenLinks noemde een heel belangrijk aspect, misschien ook kijkend naar eerder vanavond, namelijk het vertrouwen van onze inwoners. Natuurlijk hangt dat allemaal met elkaar samen. De inwoners moeten het vertrouwen hebben dat we dit soort zaken goed aanpakken, maar ik denk dat dat allemaal ook samenhangt met die evaluatie en met de borging.

Ik eindig straks met D66, want dat had nog een paar openstaande vragen. Daarbij heb ik goed meegeschreven. De VVD sprak over de mengeling van publiek en privaat. Dat is inderdaad iets wat lastig is gebleken.

De heer **Posthuma** (PvdA): Ik had er eigenlijk al eerder op willen reageren toen mevrouw Van Meenen dat zei. Ik weet dat die mengeling tussen privaat en publiek lastig is, maar ik wil iets checken bij de wethouder. Het is namelijk zo dat je in een private overeenkomst bepaalde opmerkingen kunt maken, maar dat een expliciete verwijzing een publiekrechtelijke taak is. Je kunt je daarmee als gemeente dus zelf indekken, bijvoorbeeld door tegen zo'n koper te zeggen: luister, alles wat wij overeen gaan komen moet per se openbaar worden. Ik wil bij de wethouder checken of hij het met mij eens is dat die mogelijkheid er gewoon is.

Wethouder **De Bruijn**: Normaal is die mogelijkheid er, tenzij natuurlijk in een bepaalde onderhandeling andere afspraken gemaakt moeten worden.

Dan de vragen van D66 die nog over zijn. Mevrouw Schroot vroeg onder andere of het mogelijk is om de VSO, de vaststellingsovereenkomst, in te zien. Dat moeten we even nagaan, want het lijkt erop dat dat niet kan, met name door wat we hebben afgesproken. We gaan nog even verder uitzoeken of dat op een vertrouwelijke manier of bijvoorbeeld na een raadsbesluit kan. Ik wil daar wel bij zeggen dat u de meest relevante informatie die daarin staat, nu gewoon heeft. Dus staar u niet blind op het idee dat daar allemaal hele belangrijke zaken in staan die u echt moet weten. Dat wil ik u in ieder geval meegeven, maar daar kunt u over denken wat u wilt.

Op de vraag of de raad nog een rol heeft, heb ik al antwoord gegeven. U vroeg ook waarom er is gekozen voor verkopen. Misschien heb ik die vraag niet goed opgeschreven. Had u die vraag? Dat was de derde of vierde vraag.

Mevrouw **Schroot** (D66): De vraag was: waarom is er gekozen voor schikken en niet alsnog voor verkopen toen bleek dat onze positie minder gunstig was?

Wethouder **De Bruijn**: Sorry, ik had die vraag niet helder. Het antwoord is tweeledig. Enerzijds is dat dus het raadsbesluit geweest van februari, waarin de raad de opdracht heeft gegeven om de verkoop in te trekken. Dat is eigenlijk het belangrijkste. Ten tweede is de situatie op een gegeven moment ook veranderd qua interesse bij de koper, zal ik maar zeggen. U vroeg ook of het een bewuste keuze was om het AB-huis in bezit te houden. Dat komt ook hieruit voort.

Mevrouw **Schroot** (D66): Naar aanleiding van het antwoord op de vorige vraag: zou ik dan mogen concluderen dat de beoogde koper of niet doorgegangene koper op een gegeven moment kansen rook en ons gewoon gebruikte om een aardig schadebedrag tot zich te nemen, om het zo te zeggen?

Wethouder **De Bruijn**: Daar kan ik geen antwoord op geven. Dat is speculatie. Daar zijn wij niet van; wij kunnen niet in het hoofd van iemand anders kijken.

U vroeg ook waarop de € 350.000 is gebaseerd. Uiteraard hebben wij geprobeerd om het naar zo laag mogelijk te duwen; dat begrijpt u. Het is uiteraard gebaseerd op gederfde inkomsten, juridische kosten en jurisprudentie uit het verleden; zo werkt dat.

Volgens mij heb ik al het een en ander gezegd over de evaluatie. Ook een hele goede vraag was wanneer de startnotitie komt. U heeft, ook vanuit uw fractie, het amendement ingediend. Uiteraard gaan wij daar nu volle bak mee aan de slag, want we willen natuurlijk iets met het Ambachts- en Baljuwhuis. We moeten daar ook met z'n allen een goed plan voor hebben. We willen met z'n allen ook verder kijken. Ik denk dat dat heel belangrijk is. Het is goed dat u er nog aan refereert dat we dat snel moeten doen en dat we snel ook weer een stukje positiviteit in dat pand moeten brengen.

Om af te sluiten: ik denk dat een belangrijk punt is geweest dat naast het afdekken van het risico voor onze gemeente, dat financieel het allerbelangrijkste is, ook het ontzettend langdurige traject dat we hebben met het Ambachts- en Baljuwhuis, waarin we daar niks mee kunnen en waarin het volgens mij ook verloedert - de Partij van de Arbeid noemde dat ook "verkrotten - natuurlijk hartstikke treurig is. Op deze manier kunnen we ook daar een streep onder zetten en kunnen we daar inderdaad weer zo snel mogelijk mee aan de gang. Voor de eerste termijn wil ik het hierbij laten.

De **voorzitter**: Ik kijk rond om te zien of alle vragen beantwoord zijn, want dat waren er een hele hoop. Er is veel beantwoord, maar wellicht is er iets tussendoor geschoven.

De heer **Posthuma** (PvdA): Ik heb nog een vraag openstaan. Het was een heel spervuur van vragen. Ik kan me dus voorstellen dat niet alle vragen meegenomen zijn. Ik heb gevraagd of er een Bibob-onderzoek is uitgevoerd en of daar een schriftelijk verslag van is gemaakt.

Mevrouw **Schroot** (D66): Ik heb gevraagd hoe het college kan instemmen met een schikkingsvoorstel waarmee de raad monddood wordt gemaakt in zijn controlerende rol.

De **voorzitter**: Dat waren nog twee openstaande vragen uit de eerste termijn.

Wethouder **De Bruijn**: Voorzitter. Mag ik een schorsing van twee minuten?

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Ik wilde ook net om een schorsing vragen. Zullen we het combineren en iets langer dan twee minuten maken?

De **voorzitter**: Hoe lang heeft u nodig? Een kwartier?

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Ja, een kwartier, tien minuten.

De **voorzitter**: Een kwartier.

De vergadering wordt enige tijd geschorst.

De **voorzitter**: We beginnen met de beantwoording door de wethouder van de twee openstaande vragen uit de eerste termijn. Daarna gaan we verder met de tweede termijn.

Wethouder **De Bruijn**: Voorzitter. Als ik om een schorsing vraag, weet u natuurlijk al hoe laat het is. Dan weet u dat ik een beetje dicht langs de lijn loop. Naar aanleiding van de vraag van de Partij van de Arbeid kan ik in ieder geval zeggen dat een Bibob-onderzoek geen onderdeel meer uitmaakt van het verkoopproces. Dat maakt het eigenlijk irrelevant, ook in de hele discussie. Ik zeg ook eerlijk dat ik daar even niet méér over kan zeggen.

De heer **Posthuma** (PvdA): U geeft antwoord op een vraag die ik niet gesteld heb. U zegt dat het geen invloed heeft gehad, maar ik vroeg niet of het onderzoek geen invloed heeft gehad. Ik vroeg of er een Bibob-onderzoek is geweest. Dat vroeg ik.

Wethouder **De Bruijn**: Volgens mij weet u best dat dat er inderdaad was. Dat is ook wat ik kan zeggen.

De vraag van D66 is eigenlijk voor de derde keer dezelfde vraag, in een andere verpakking. Volgens mij heb ik echt al een aantal keren uitgelegd hoe dat werkt. Ik denk dus dat ik die vraag voldoende heb beantwoord.

De heer **Posthuma** (PvdA): Er was dus een Bibob-onderzoek, maar is daar ook een schriftelijk verslag van gemaakt?

Wethouder **De Bruijn**: Dat kan ik dus niet zeggen.

De **voorzitter**: We gaan naar de tweede termijn van de raad.

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. Na waar we het afgelopen uur naar hebben geluisterd, is mijn zoektocht: is deze gemeente bereid om te leren? Is de gemeente bereid om het vertrouwen, dat toch echt verloren is, terug te winnen? Als je wil dat de gemeente iets gaat leren, wil je die leercurve als gemeenteraad goed in de gaten kunnen houden om te zien of de gemeente de juiste stappen kan zetten. Op dit moment weten wij gewoon niet welke fouten er zijn gemaakt. We kunnen dus niet weten of de gemeente hiervan geleerd heeft en of we de komende jaren een versie AB-huis 2.0, 3.0 of 4.0 gaan krijgen. Dat blijft voor mijn partij gewoon heel onbevredigend. Ik denk dat dit ook voor heel veel bewoners van Voorschoten geldt. Ik geloof echt dat de wethouder met de beste bedoelingen en de beste intenties in die onderhandelingen heeft gezeten. Zo ken ik hem ook, maar om onze organisatie beter te maken en een sterkere overheid te laten zijn, wil ik gewoon weten wat er gebeurd is. Je ziet dat bij het Ambachts- en Baljuwhuis heel veel dingen samenkomen. De afgelopen periode zijn wij als Partij van de Arbeid zeer kritisch geweest over het hele Bibob-proces dat plaatsvindt binnen de gemeente. Daar hebben we meerdere vragen over gesteld. Dat liep niet goed. We hebben op meerdere punten binnen de gemeente gezien dat de ondersteuning van Juridische Zaken niet goed liep. Het verkopen van diverse panden is op een aantal momenten niet goed gegaan, ook weer zonder dat daaraan een Bibob-toets ten grondslag heeft gelegen. Zo kan ik nog wel een paar dingen noemen die aan de situatie met het AB-huis ten grondslag hebben gelegen en die veel breder zijn. Het gaat dus niet alleen om het verkopen van een historisch pand, maar om een veel dieper geworteld iets wat in deze gemeente gewoon niet goed gaat. Daar wil ik een vinger achter krijgen. Ergens voel ik wel begrip voor de vertrouwelijke overeenkomst die de wethouder heeft gesloten, maar dat brengt de gemeente volgens mij jammer genoeg geen steek verder. Tot slot wil ik de wethouder echt nog vragen hoe de gemeente hier volgens hem toch van kan leren en hoe wij er toch enigszins zeker van kunnen zijn dat hier iets mee gedaan wordt. Dat laatste heb ik immers nog niet gehoord.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. De SP houdt een zeer onbevredigend gevoel over aan deze zaak. Bij ons blijft toch het beeld hangen dat 3,5 ton aan gemeenschapsgeld dat wij hier aan goede zaken hadden kunnen besteden, nu wordt gebruikt om in een villa in Wassenaar nog een dure fles champagne open te trekken, met de gedachte: "ha, ha, mooi die gemeente een poot uitgedraaid". De wethouder heeft in zijn eerste termijn gezegd dat aan het einde van het proces van verkoop is afgezien, niet alleen omdat de gemeenteraad daar een uitspraak over had gedaan, maar ook omdat de koper inmiddels geen interesse meer had. Dat roept bij ons heel erg het gevoel op van een ondernemer die gewoon probeert om het onderste uit de kan te halen voor zijn eigen gewin. Zo lees ik eerlijk gezegd ook het door de gemeente verstuurde persbericht. Er staat wel als afzender "gemeente Voorschoten", maar het lijkt erop dat BBB de opsteller van die tekst is. Ik ben daarom blij dat de wethouder vandaag tijdens het debat wat dieper op de zaken is ingegaan en een beetje heeft uitgelegd hoe het zit. Maar ik ben het eens met wat de PvdA zojuist zei: eigenlijk komen we er niet achter wat er is gebeurd. Dat zou wel moeten om dit soort debacles in de toekomst te voorkomen. Ik heb op dit moment ook geen kant-en-klare oplossing met wat er dan moet gebeuren om meer informatie te krijgen, maar ik wil wel dat wij als raad beter geïnformeerd worden dan wij op dit moment zijn. Als dat niet in de openbaarheid kan vanwege geheimhoudingsclausules die zijn afgesloten, hebben wij daar alle begrip voor, maar ik denk dat

het verstandig is dat er een betere evaluatie op tafel komt dan wat wij nu te horen hebben gekregen.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Voorzitter. Laat ik beginnen met het uitspreken van mijn waardering voor de wethouder. Wij vroegen om een inhoudelijke toelichting, verder dan de toelichting tot nu toe gegaan was in de informatiebrieven of in het persbericht. Ik heb de indruk dat de wethouder geprobeerd heeft om dit naar zijn vermogen te doen. Dat moet je altijd waarderen. Ik heb ook geprobeerd om daar zo goed mogelijk naar te luisteren, omdat ik en onze fractie willen begrijpen wat hier eigenlijk mis is gegaan, want we moeten hier inderdaad van leren. Ik hoorde de heer Maassen net zeggen dat hij met een onbevredigend gevoel blijft zitten. Dat gevoel bestaat ook bij onze fractie, niet alleen vanwege de situatie - hoewel de € 350.000 daar wel aan bijdraagt - maar ook door het gevoel van "hoe krijgen we de vingers hier nou eigenlijk achter?" Maar ik moet wel zeggen dat dat naar aanleiding van de beantwoording door de wethouder minder is dan voorheen.

Er leeft nog een vraag bij ons, ook naar aanleiding van het debat dat de wethouder net had met mevrouw Schroot. Het had misschien niet veel uitgemaakt voor de uitkomst - en naar aanleiding van de opmerking dat de raad hierover mee had willen besluiten, heeft de wethouder al uitgelegd dat die verantwoordelijkheid bij het college lag - maar het was misschien goed geweest als wij in een iets eerdere fase meegenomen waren. Er was een punt waarop tijdens de rechtszaak bleek - er waren signalen binnengekomen - dat we kennelijk zwakker stonden dan we dachten. Het was misschien goed geweest om dat op dat moment al eens te delen met de raad, niet omdat de zaak daar misschien heel veel beter van geworden was, maar het had wel geholpen en het had de wethouder zelf wellicht geholpen. Dat is misschien ook een tip voor toekomstige gevallen, hoewel ik hoop dat we niet al te veel van dit soort rechtszaken meer zullen hebben; maar goed, het blijft Voorschoten. De vraag is dus of we niet op z'n minst in vertrouwelijkheid geïnformeerd hadden kunnen worden.

Ik deel met de heer Posthuma dat we als raad natuurlijk terug moeten kunnen zien wat er nu verandert. Dat hangt niet samen met een feitenrelaas van 80 pagina's, want om eerlijk te zijn: dan zijn we ook nog niet zo heel veel verder. Voor een deel is het ook niet de zaak van ons als raad wie op welk moment waar welke e-mail gestuurd heeft. Voor ons is van belang dat wij kunnen zien dat we in een vervolgproces iets anders gaan doen dan wat we hier gedaan hebben. De heer Maassen zei dat dit misschien vertrouwelijk moet, maar ik zou het ontzettend op prijs stellen als de leermomenten die de wethouder kennelijk voor zichzelf op een rij gezet heeft, op de een of andere manier gedeeld kunnen worden met de raad, zodat we de vinger daar ook aan de pols kunnen houden: hoe gaan we dit nou in het vervolg doen? Ik zou dus graag horen hoe de wethouder dit voor zich ziet en of hij daar mogelijkheden voor ziet.

De heer **Maassen** (SP): Ik wil mijn eerdere woorden preciseren. Als het vertrouwelijk moet, doen we het inderdaad vertrouwelijk. Maar tegelijkertijd leven er ook veel vragen in het dorp. Heel veel mensen willen weten wat er aan de hand is. Wat er openbaar kan, wil ik natuurlijk graag openbaar, zeker op het punt van de lessen die geleerd worden en die evaluatiemomentjes.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Daar kan ik me helemaal bij aansluiten. Dit zijn wat dat betreft de makkelijkere interrupties.

In het amendement-Van Oostrum, amendement 155, werd gevraagd of we ons niet konden aansluiten bij grote collectieven. Het zou misschien goed zijn om dat verder uitgewerkt te zien. Er is al een informatiebrief over geweest, maar vooral in het kader van "dat gaan we uitzoeken". Ik ben benieuwd wat daaruit komt, maar dat hoor ik verder graag.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. We willen de wethouder bedanken voor de uitvoerige beantwoording; althans, binnen de kaders die hij heeft en met de noodzakelijke voorzichtigheid. Hij heeft echt zijn best gedaan om zo veel mogelijk te delen wat hij kan delen. Wat dat betreft hebben wij dus het gevoel dat er maximaal is geacteerd om de schade zo veel mogelijk te beperken. Wel sluit ik me volledig bij de heren Deuzeman, Maassen en Posthuma aan: we moeten hier iets van leren. Ik zie dus graag uit naar een evaluatie en een beleidsstuk, zodat we bij toekomstige verkopen de juiste checks and balances hebben. Die oproep zou ik graag doen.

De heer **Posthuma** (PvdA): Ik ben blij om te horen dat u graag wilt leren en dat u graag ziet dat de gemeente dat gaat doen. Vindt u dat de gemeente dat zelf kan oppakken of zouden we daar bijvoorbeeld een extern bureau voor moeten inhuren?

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Ik weet het niet. Dat kan ik niet beoordelen. Ik laat graag aan het college over wat het college de beste weg vindt. Ik denk dat de uitkomst belangrijker is dan de route.

De heer **Posthuma** (PvdA): Ik ken de heer Van Duivendijk als een man met heel veel meningen. Het valt me dus op dat hij op dit vlak geen opvatting heeft. Zou u zich voor kunnen stellen dat het, omdat we niet goed weten wat er precies fout is gegaan, juist heel goed is als iemand met een externe blik naar deze materie gaat kijken, zodat we zeker weten dat eventuele blinde vlekken, die mogelijk aanwezig zijn, niet over het hoofd worden gezien?

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Het principe "vreemde ogen dwingen" ondersteun ik natuurlijk helemaal. Dat is een bekende tegeltjeswijsheid; die gaat dus altijd op, maar toch laat ik dit het liefst aan het college om te zien wat het college de beste route voor de evaluatie vindt. Daar kan het college ons desgewenst over informeren.

Mevrouw **Schroot** (D66): Voorzitter. Wij kunnen ons aansluiten bij de dank van de voorgaande sprekers voor de beantwoording, want ook wij hebben gezien dat de wethouder echt zijn best heeft gedaan om antwoord te geven waar dat kon. Wij vinden ook dat we echt heel veel te leren hebben, omdat datgene wat er is gebeurd, ten opzichte van onze inwoners natuurlijk faliekant ernstig is. Ik schaam me daar gewoon voor; ik denk dat dat gevoel bij iedereen leeft. Met betrekking tot het onderzoek of de evaluatie dacht ik tijdens het debatje tussen de heer Posthuma en de heer Van Duivendijk: hebben we daar niet de Rekenkamercommissie voor om ons daarbij te helpen? Misschien kunnen we dat nog even bespreken. Ik weet niet direct of dat de beste optie is, maar het moet in ieder geval een onafhankelijk iets of iemand zijn om ons zo goed mogelijk te helpen met lering trekken uit de fouten. We proeven ook de wens van het college om te leren. Dat waarderen we.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Voorzitter. Ook ik ben dankbaar voor de beantwoording door de wethouder. Ik deel het breed gedeelde gevoel dat we graag kennis willen nemen van de evaluatie. Wat ons betreft hoeft dat geen externe of onafhankelijke partij te zijn, omdat ik geloof dat onze organisatie ook een lerende organisatie is en wil zijn. Je kan best goed naar je eigen handelen kijken, denk ik dan.

Mevrouw **Schroot** (D66): Hebben we, omdat het mis is gegaan bij de inhuur van externe expertise, dan niet juist die objectiviteit en die blik van buitenaf nodig om ons te helpen om de evaluatie scherper te krijgen?

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Misschien is het heel flauw, maar het is een beetje ingewikkeld om extern in te huren om te kijken waarom we niet extern in kunnen huren. Maar nu een beetje serieus: ik denk het niet. Ik denk dat er ook binnen de organisatie de wens is om te leren. Ik denk dat er genoeg capaciteit zit om dat te doen. Soms is het gewoon goed om kritisch te kijken naar je eigen processen en niet meteen achterover te gaan zitten en te wachten tot iemand anders dat doet.

Ik zou het heel plezierig vinden als er in de evaluatie ook aandacht besteed zou kunnen worden aan wat wij als raad anders zouden kunnen doen, want wij hebben ook een rol gespeeld in dit proces en ik ben zeer benieuwd hoe wij ons kunnen verbeteren.

Mevrouw **Kortekaas** (CDA): Voorzitter. Ook wij willen de wethouder bedanken voor de toelichting en de antwoorden. Dat is heel fijn voor ons als raad maar ook voor Voorschoten.

De **voorzitter**: Mevrouw Kortekaas, ik ga u onderbreken, want ik heb een fout gemaakt. Ik heb een interruptie gemist van de heer Posthuma bij mevrouw Van Meenen. Mijn excuses.

De heer **Posthuma** (PvdA): Ik vind dat mevrouw Van Meenen een hele goede suggestie doet, namelijk om in het externe onderzoek ook de rol van de raad te betrekken. Ik ben gaarne bereid

om ook echt naar onszelf te kijken. Ik wil de wethouder dus echt vragen om ook dat mee te nemen.

De **voorzitter**: Ik zie verder geen interrupties meer.

Mevrouw **Kortekaas** (CDA): Voorzitter. Nogmaals dank aan de wethouder voor de beantwoording. U heeft ook ruimte gezocht in de mogelijkheden om antwoord te geven op vragen waarbij het volgens mij best moeilijk was om daar de goede balans in te vinden. Dat wordt gewaardeerd. We hebben amendement 155 over een inkooporganisatie genoemd. Dat amendement is ook door andere partijen genoemd. GroenLinks heeft er opnieuw steun voor uitgesproken. Wij willen dat amendement ook onder de aandacht van het college brengen. Kijk daar serieus naar. De raad heeft dat amendement unaniem gesteund. Ik denk dat er een meerwaarde in zit voor ons als gemeente om daar toch iets mee te gaan doen.

Het voorstel van D66 om de Rekenkamercommissie te betrekken bij een onderzoek, leeft ook bij onze fractie als een te onderzoeken optie. En inderdaad, wat is de rol van de raad geweest en wat hadden wij beter gekund? Ook dat is een wezenlijke vraag die hierbij gesteld kan worden. Wij zouden het dus erg op prijs stellen als ook dat meegenomen kan worden. Er schijnt ook budget beschikbaar te zijn in de begroting van de Rekenkamercommissie vanuit de gemeente Voorschoten om dit te kunnen doen, heb ik begrepen.

Wethouder **De Bruijn**: Voorzitter. Het belangrijkste wat in de tweede termijn wordt besproken, is hoe we hier als gemeente, organisatie, college en raad van leren. Ik heb zelf in de eerste termijn aangegeven dat dit ontzettend belangrijk is en dat we die evaluatie wel degelijk aan het doen zijn en willen doen. Ik wil dus voorstellen om verder te gaan met zo'n evaluatie, dus ook breed, zoals u eigenlijk vraagt, van de raad, de organisatie en het college. Ik denk dat we de lessons learned dan heel goed kunnen combineren met bijvoorbeeld het nieuwe verkoopbeleid; dat zou ik best voor me kunnen zien. Ik moet even kijken. Geef ons heel even de tijd. Op de vraag over intern, een extern bureau of de Rekenkamercommissie kan ik nu niet direct antwoord geven. Een extern bureau heeft voor- en nadelen. De kosten en dergelijke zijn natuurlijk weer een nadeel, maar geef ons even de tijd om daarnaar te kijken om te zien wat volgens ons nodig is. Dan komen we gewoon met een voorstel naar u toe.

De vraag, opmerking of suggestie om de raad een volgende keer gewoon in een iets eerdere fase mee te nemen, stop ik ook in mijn zak. Laten we inderdaad hopen dat er geen volgende keer komt; laat me er ook heel duidelijk over zijn dat dat mijn wens is, maar ik begrijp die vraag uiteraard wel, evenals het amendement waarover is gesproken. Laten we ook meenemen hoe we dat het beste kunnen oppakken.

Ik denk dat dit een redelijke conclusie was, voorzitter.

De **voorzitter**: Zijn alle vragen en punten van de raad beantwoord? Dat is het geval. Er zijn een aantal toezeggingen gedaan. Ik ga ze kort herhalen. De lessons learned worden breed geleverd, namelijk ten aanzien van raad, college en organisatie. Daar wordt een evaluatie van gemaakt, met daaruit voortvloeiend het nieuwe verkoopbeleid, waar de wethouder al aan refereerde: wat nemen we mee en hoe gaan we het voortaan anders doen? Dat is één toezegging. De tweede toezegging is dat er wordt gekeken of de vaststellingsovereenkomst onder geheimhouding ter inzage gelegd kan en mag worden. De derde toezegging is om te kijken naar het eerder aangenomen amendement 155 over het inkoopbeleid en hoe we als organisatie daarmee omgaan. Ik stel voor dat ook dit punt wordt meegenomen bij de lessons learned, want dan combineren we gelijk een aantal zaken. Heb ik de toezeggingen aan de raad correct samengevat? Dat is het geval. Ik vraag de wethouder ook, niet voor nu, of hij binnen enkele weken kan aangeven op welke termijn dit kan, want dan nemen we dat ook op in de langetermijnagenda. Dan weten we ook waar we naartoe aan het werken zijn. Het moet wel een realistische planning zijn, doch ook niet al te ver van dit moment af. Daar zoeken we een evenwicht in. Zo spoedig mogelijk, maar het moet realistisch zijn. De wethouder komt hiervoor met een voorstel. Ik constateer dat dit onderwerp hiermee is afgeconcludeerd.

7. Bekrchtiging geheimhouding

De **voorzitter**: Hier is vandaag geen voorstel voor.

8. Overig

De **voorzitter**: Ook hier is nu geen onderwerp voor.

9. Sluiting

De **voorzitter**: Ik wens u nog een fijne avond. En voor straks: slaap lekker.

De voorzitter sluit om 23.45 uur de vergadering.

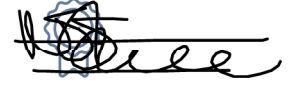
Vastgesteld in de openbare vergadering van de raad der gemeente Voorschoten, gehouden op 9 maart 2023.

De griffier,

Drs. B.J. Urban

De voorzitter,

Drs. N. Stemerding